

DIRVA

★★★
THE FIELD

Nr. 44
Lapkr.-Nov. 3, 1955
Cleveland, Ohio

Mūsų nuomonė dėl Lietuvos Dipl. Tarnybos ir VLIK santykių

Besilankydami Europoje, stengėmės iš tiesioginių šaltinių paaiškinoti apie Amerikos lietuviams susirūpinimo keliančią padėtį Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir Vliko santykiuose. Tuo reikalu kalbėjome su abiejų šių organų pareigūnais ar nariais — min. S. Lozoraičiu, min. S. Girdvainiu, prel. M. Krupavičium, p. K. Žalkausku, p. J. Kairiu, p. M. Gelžiniu, min. dr. S. A. Bačkium, min. B. K. Balučiū, pasiunt. patarėju dr. A. Geručiu ir su visa eile kitų lietuvių veikėjų bei mūsų reikalus pažįstančių kitataučių Italijoje, Šveicarijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir Anglijoje.

Iš tų pasikalbėjimų susidarė me nuomonė, kad:

1) Lietuvos Diplomatinė Tarnyba šiuo metu yra vienintelis praktiškai reikšmingas galimybės teisėtai nepriklausomos Lietuvos valstybės organas.

2) Lietuvos Diplomatinės Tarnybos reikšmės sudaro didžiausią palengvinimą palaikyti teisiškai nepriklausomos Lietuvos testinui, kuris savo keliu yra vienas iš svarbiausių teisių ginklų Lietuvos nepriklausomybei pilnai atstatyti.

3) Lietuvos Diplomatinės Šešio institucija Diplomatinės Tarnybos viduriniame susitarime ir veikime yra teisiškai pagrįsta ir palengvina Diplomatinėi Tarnybai tinkamiau atlikti jos uždavinius Lietuvos reikalus ginant.

4) Lietuvos Diplomatinėi Tarnybai talkinimas ir jos autoriteto rėmimas lietuvių visuomenėje ir ypač tarptautinėje plotmėje turėtų būti visų Lietuvos išlaisvinimo kovai pasižventusių organizacijų programoje.

5) Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto — Vliko vaidmuo būtų geriausiai atliktas, jeigu jame būtų rastas pagrindas sujungti visas iš paverptos Lietuvos pasitraukusias ir užsienioje savo susiorganizavimą atgaivinusias arba pertvarkiusias pajėgas, pasiryžusias dalyvauti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo kovoje.

6) Užsienių sąlygose net ir vyriausiojo vardą vartojas komitetas negali formaliai vadovauti nei senosios išsivijos organizacijoms, nei Lietuvos valstybiniam ar kitokiems Lietuvos reikalais rūpintis sukurtiems organams. Tik lojaliu bendradarbiavimu, visų naujosios išsivijos politinių jėgų suvienijimu ir ypač geru teisiniu bei informacinių duomenų Lietuvos reikalams ginti paruošimu jis gali įgyti augštą autoritetą.

7) Vien tik būstinės laikinis ar postovus pakeitimas arba tų pačių partijų atstovų didesnio skaičiaus į posėdžius pakvietimas nebūtų pakankamos priemonės Vliko veiksmingumui pakelti.

8) Veiksmingas ir pajėgus Lietuvos reikalams ginti komitetas, veikias gerame kontakte su Lietuvos Diplomatinė Tarnyba, Europos kontinente yra neabejotinai reikalingas. Vlikas, būdamas dabartinėje savo padėtyje ir eidamas ligšiolinio veikimo linkme, to uždavinio patenkinamai neatlieka. Vliko ar jo svorio centro perkėlimas į kitą kontinentą, iš esmės nekeičiant veikimo linkmės, jo nesustiprintų nei Europoje atliekinių, nei

kitų uždavinių vykdyme. 9) Paskirų politinių grupių skirtingos pažiūros į Vliko prigimtį ir jo vaidmenį yra išcentrinė jėga, žlugdanti galimybes sujungti jame viename visas naujosios išsivijos politines pajėgas. Reikia surasti tokius persitvarkymo pagrindus, kurie sudarytų palankias sąlygas visoms toms pajėgoms bendrame darbe susijungti ir išsilaikyti.

10) Jeigu tinkamas persitvarkymo pagrindas kolkas arba ir iš viso nesurandamas, Lietuvos reikalui naudingi darbai, kuriuos tik įmanoma atlikti, vien dėl to nesuradimo neturi būti sulaikomi, net jeigu juos tektų atlikti ir ne Vliko rėmuose.

11) Komitetas, kuriame ne mažiau kaip pusė balsų atstovauja pažiūrai, ginčijančiai Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vaidmenį, negali deramai su Diplomatinė Tarnyba bendradarbiauti.

12) Nebuvimas bendradarbiavimo sąlygų tarp Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir Vliko neturėtų virsti visišku santykių nutūkimu tarp Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir visos lietuvių visuomenės. Tos visuomenės politinės pajėgos, kurios teigiamai supranta ir vertina Lietuvos Diplomatinės Tarnybos reikšmę Lietuvos išlaisvinimo darbe, turi teisę jai talkinti ir kitais keliais.

Šią savo nuomonę pareiškiamo Amerikos lietuviams, kaip išvadą iš mūsų patirtų žinių. Kalbame tik savo vardu, nesiremdami niekėno įgaliojimais, tik tikėdami, kad tuo prisidedame prie padėties išsiaiškinimo, kuris reikalingas beješkant tinkamesnio kelio į didįjį visų lietuvių siekimą — Lietuvos laisvę.

Juozas J. Bačiūnas,
Dr. Stepas Biežis,
Albinas S. Trečiokas
1955 m. spalio 25 d.

Į VYSKUPUS Į ŠVENTINTIEJĮ

Ryšium su spaudoje paskelbtais netiksliais žiniomis apie naujus vyskupus Lietuvoje, Lietuvos Pasiuntinybė prie Šv. Sosto praneša:

S. m. rugsėjo mėn. 11 d., Panevėžio Katedroje Vyskupas Kazimieras Paltarokas konsekrovo Antaro titulinio Vyskupo, Vilniaus Arkidieceizijos kuniga JULIJU STEPONAVIČIŲ, kuris yra paskirtas Panevėžio Vyskupu Pagelbininku.

JAV valstybės sekretorius J. E. Dulles lankėsi Italijoje. Čia, asistuojant JAV ambasadoriui Italijoje Clare Boothe Luce ir Italijos užsienių reikalų ministeriui G. Martino, Dulles daro pareiškimą dėl savo kelionės.

Tremtiniai Sibire

Sovietiniai baudžiamieji nuostatai numato, kad "pataisos darbų" bausmę atlikusieji gali būti (ir paprastai esti) apgyvendinti valdžios nurodytoje vietoje. Praktikoje tos priverstinio apsigyvenimo vietoje parenkamos Sibire. Todėl dabar ir lietuvių Sibire yra ne vien tu, kurie ten nutremti deportacijų programą vykdančiais, bet taip pat ir iš priverstinio darbo stovyklų išleisti. Čia, suprantama, gyvenimo sąlygos gali būti labai įvairios, bet visos jos savaime turi vieną bendrą žymę: jos yra sunkios ir neapsaugo nuo pavojaus vėl pakliūti į priverčiamąjį darbo stovyklą.

Viena moteris, kilusi iš Karaliaučiaus, neseniai grįžo iš tokios vietos. Ji tenai buvo iškėjęsi už lietuvių, kuris, išleistas iš stovyklos, buvo tenai apgyvendintas. Štai šis tas iš jos pasakojimo.

Pirmą kartą ji rusų buvo suminta Karaliaučiuje, 1945 metais, būdama tik 13 metų. Suminta vietoj motinos, kuri spėjo pasislėpti. Kądangi nepasakė, kur motina, buvo tiek primušta, kad po kiek laiko išleista turėjusi visomis keturiomis ropoti, nes nepajėgė stačia paeiti.

Surado motiną. Pakeistomis pavardėmis, abi apsigyveno kitur. Bet po poros metų vėl abi buvo sumintos. Ilga laiką išskirtos, pagaliau pateko į tą pačią kalėjiminę ligoninę ir susitiko. Motinai kiek pasveikus, abi buvo išsiųstos į Rusiją. Pradžioje pateko Intos priverčiamųjų darbų stovyklon (apie 300 kilometrų nuo Vorkutos). Motina jau buvo pasveikusi ir turėjo dirbti, duktė dar buvo persilpnė ir buvo laikoma vadinamoju ketvirtoji, tai yra, ligonių kategorijoje. Motina dirbo ir gaudavo kiek pinigų, tai dukteriai padėdavo gauti kiek papildomo maisto: avižinių dribsnių ir cukraus. Nei mėsos, nei riebalų, nei daržovių, nei vaistų ligonė negavo.

Toje pat ceremonijoje buvo konsekruotas ir kun. prof. PETRAS MAZELIS, Celenderi titulinis Vyskupas. Jis ir toliau eis Telšių kapitularinio vikaro pareigas.

Vyskupas Julius Steponavičius gimė 1911 m. ir buvo įšventintas kunigu 1936 m. Jis ilgą laiką dirbo Gardino miesto parapijoje.

Vyskupas Petras Mazelis gimė 1894 m., buvo įšventintas 1923 m., ir ilgus metus profesoriavo Telšių kunigų seminarijoje tuo pat metu eidamas kalėjimo kapeliono pareigas.

Roma, 1955 m. sausio mėn. 24 d.

1949 metais jos buvo perkeltos Abis stovyklon, arčiau prie Vorkutos. Pasakotoja jau buvo tiek pasveikusi, kad išsireikalaavo sau teisę ką nors dirbti, būtent, valyti "načalniko" kambarius. Dirbantieji tenai, kaip poliarinėje zonoje, galėdavo gauti kiek cukraus šalia duonos ir košės.

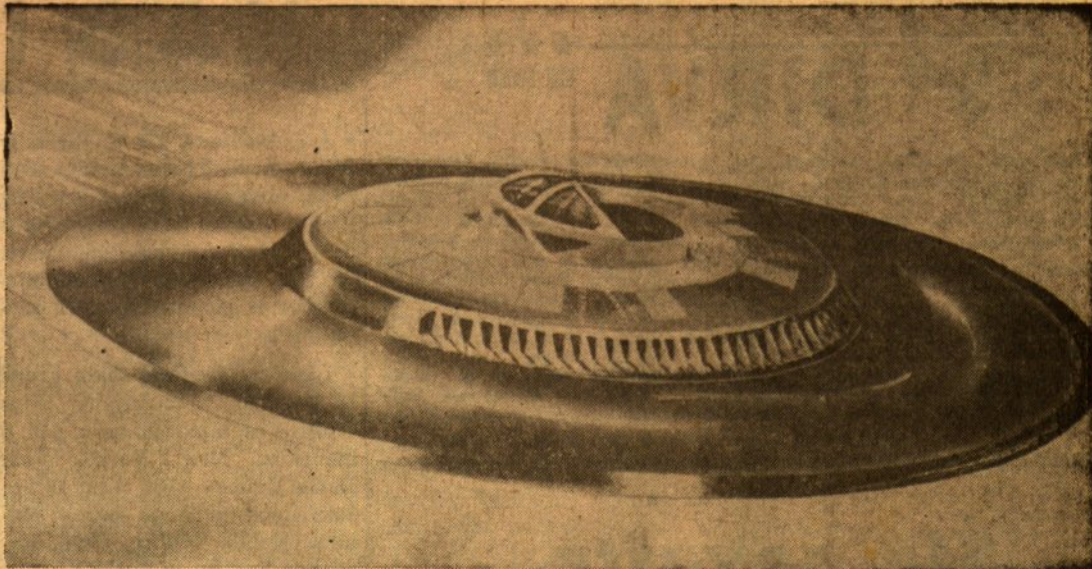
1950 metais pasakotoja buvo iš stovyklos paleista, kaip bausmę atlikusi (motina dar pasiliko). Ji, su visa eile kitų "laisvėn" paleistųjų, buvo nugabenta į Ušakovo vietovę, netoli nuo Novosibirsko, ir tenai apgyvendinta kolūkyje. Tenai ji išsitaravo iki traktorininkės laipsnio. Motinai galėjo rašyti, kada tik norėjo, bet motina iš stovyklos jai galėjo atsilipti tik kartą per pusmetį.

Čia pasakotoja susipažino su vienu jaunu lietuviu, kuris irgi po bausmės buvo "laisvai" apgyvendintas. Po kiek laiko jie nutarė vestis. Ceremonija buvo paprasta — Ušakovo metrikiniame biure užsiregistravo, sumokėjo už tai 15 rublių ir viskas. Jis dirbo tame kolūkyje dvejus metus abu. Pirmaisiais metais už darbą gavo tik šokią tokia pastogę ir šiek tiek maisto. Kitais metais jau buvo geriau, nes ji uždirbo per mėnesį ir pinigais iki 40 rublių, o vyrras net iki 150. Be to, vyrras gaudavo nuo savo motinos siuntinių. Siuntiniai atėdavo beveik kas dvi savaitės, iki 8 kilogramų svorio kiekvienas. Jaunavedžiams gimė vaikas, tad siuntiniai buvo ypatingai reikalingi, galima sakyti, svarbiausias pragyvenimo pamatas. Siuntiniuose budavo avižinių dribsnių, cukraus, vaisių ir drabužių.

1952 metais ir pasakotojos motina buvo paleista iš stovyklos. Ji taip pat atvyko į Ušakovą. Čia pradėjo dirbti kaip siuvėja ir tuo daug padėjo dukteriai. Visa tai sudarė galimybės šeimai susitaupyti 1000 rublių. Tai buvo pagrindas jiems įsigyti namą. "Namas", sako, žinoma, buvo tik apgriuvisi lūšnėlė, turėjo vieną vienintelį kambarį, bet tuo geras, kad jis priklausė vien tik jų šeimai. "Name" buvo tik viena lova, vaiko lovėlė, stalas, dvi kedės ir žaizdras. Bet tokį namą turėdami jie jau pasijuto tos vietovės turtuoliai ir kiti gyventojai jiems jau net pavydėjo. Tiesa, tame praturtėjime dar buvo viena svarbi spraga: jie dar neturėjo karvės.

Tačiau tokia laimė truko neilgai. 1954 metais pasakotojos vyrras staiga vėl buvo sumintas ir daugiau ji jo nebematė. Kodėl sumintas, išsiaiškinti nebuvo galimybės. Ji tik spėja, kad tai turėjo ryšio su pirmuoju nubaudimu, nes tai esą ne naujiena, kad bausmę atlikusieji staiga vėl suimami. Jos vyrras nekartą sakęs, jog jis turįs kentėti "tik todėl, kad 1941 metais, kai vokiečiai vijo lauk iš mano tėvynės įsibrovėlius bolševikus, negalėjau iškėsti jiems kiek nepadėjęs".

Susidariusi galimybė repatriuoti, nebuvo vilties susirasti sumimtą vyrrą. Iš viso pasakotoja jau buvo pametusi viltį, kada nors ji besurasti. Vienintelė išeitis buvo gauti oficialų išsiskyrimą. Bet čia kliūtis: išsiskyrimas jau nebe taip paprastai atliekamas, kaip jungtuvės. Reikalinga teisminė procedūra, skelbimai

Daug kalbėta ir rašyta apie skraidančias lėkštes. Tai būvę tik prasimanymai, o dabar tikrai bus tokių skraidančių lėkščių, pasta'ytų JAV karo aviacijos rūpėsiu.

VLIKas be opozicijos?

Ligi šiol buvo tvirtinama, kad Vlike dauguma nepaprastai nori vienybės ir sklandaus bei vaisingo darbo, tik tautininkų ir laisvės kovotojų grupės (kaip sakoma, "vadistai", "fašistai" ar, ko gero, net "bolševikų interresų tarnai"!) tų sklandžių vienybę nuolat sabotuoja ir kliudo. Mums praneša, kad šiomis dienomis LTS ir LLKS grupių vadovybės įteikusios kitoms Vlike dalyvaujančioms grupėms, per jų pirmininkus bei atstovus Vlike, pareiškimus, kuriuose prane-

šama, kad nuo šiol šios grupės iš Vliko pasitraukia. Pareiškimų turinys toks:

LTS pareiškimas

Prieš pusketvirtų metų buvo paskelbtas Vliko pasižadėjimas energingiau siekti visuomenės suvienijimo ir glaudesnio bendradarbiavimo tarp Lietuvos išlaisvinimo besirūpinančių veiksmų. Tuo pripažinta, kad padėtis Vliko veikloje buvo nepatenkinama.

Ligi šio laiko ta padėtis nepagerėjo. Priešingai, Vlike dar labiau išsialėjo suvienijimui ir bendradarbiavimui priešingi užsimojimai. Jie padidino nesantį taiką visuomenėje, Vliko santykiuose su kitais ir net pačiame Vlike. Dėl to Vlikas dar labiau atitrūko nuo daugumo Lietuvos bylai svarbių darbų, o jo pajėgos ir lėšos vis daugiau atitenka tam tikslui nereikalingų ar net ir kenksmingų užsimojimų vykdymui.

Atsakomybė dėl to krinta tiems Vlike dalyvaujančių junginių vadovams ir atstovams, kurie tokia padėtimi patenkinti ir daro viską, kad ji pasiliktų tokia kaip yra, ar nedaro nieko, kad ji būtų pataisyta.

Tas verčia daryti išvadą, kad dabartinis Vliko vardu besivadindąs komitetas yra netekęs Lietuvoje sukurto Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pobūdžio, ir kad jis, vedamas jo kiais įtikinimais nepalenkiamos valios, nei nesistengia to pobūdžio atgauti.

Dėl to sprendžiame, kad dalyvauti šiame komitete nebėra prasmės, ir pranešame, kad Lietuvių Tautinio Sąjūdžio atstovas nuo šiol iš jo atšaukiamas.

LLKS pareiškimas

Pradėjęs savo darbą 1944 metais vasario 16 dieną Lietuvoje, Vlikas laikėsi šių pagrindinių principų: konsoliduoti lietuvių visuomenę, lyginti grupių tarpusavio santykius ir iškilusius esminius ginčijamus klausimus spręsti tarpgrupiniu susitarimu.

VISAM PASAULY

• Ženevoje keturi užsienių reikalų ministrai vis nesuranda bendros kalbos dėl Vokietijos suvienijimo ir Europos saugumo sistemos sukūrimo. Rusai, kaip ir anksčiau, siekia išardyti vakariečių sukurta saugumo organizacijas ir Vokietiją neutralizuoti.

• JAV valstybės sekretorius Dulles, Ženevos konferencijos posėdžių pertraukos metu, lankysis Ispanijoje ir tarsis su gen. Franco. Po konferencijos aplankys ir Jugoslavijos Tito. Laikraščininkai juokauja, kad Dulles tų kelionių metu elegantiškai nusišleis ir fašistiniam ir komunistiniam diktatoriui.

• Vokietijos min. pirmininko K. Adenauerio sveikatos stovis tebesą pavojingoje padėtyje. Yra net tvirtinančių, kad K. Adenauerio politikos darbas kaip ir baigtas, nes po sunkios plaučių uždegimo ligos reikės ilgo poilsio.

• Egipto ir Izraelio pasieniuose susidurimai vis dažėja. Ženevos konferencijos pertraukose tų kraštų įtampa dažnai svastoma, bet nesurandama priemonių jų karingumą prilaikyti.

• Anglijos princesė Margareta, apie kurios vedybas su kap. Townsend buvo daug rimtų kalbų, spaudžiama įtakingų valstybės ir bažnyčios pareigūnų, padarė pareiškimą, kad tų vedybų nebūsių.

Atsidūrus Vlikui tremtyje — pasitraukus iš Krašto, iš sunkių ir rizikingų pagrindžio sąlygų — sveiki grupių bendradarbiavimo principai užleido vietą partinei aritmetikai, vienos ar kartais dviejų grupių naudai bei norui, bet ne bendrajam Lietuvos išlaisvinimo reikalui.

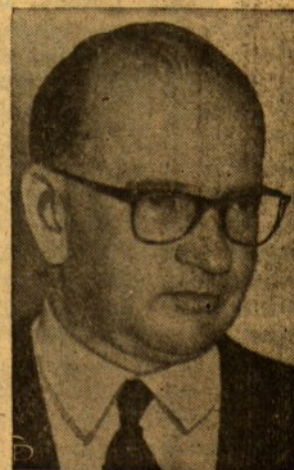
Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, būdama viena iš Vliko steigėjų ir jame iki šio laiko dalyvaudama, konstatuoja:

1) Kad Vliko vardu tendencingai vedamoji propaganda prieš paskirus asmenis, grupes ar sambūrius, vietoj sukonsolidavus lietuvišką visuomenę bendram išlaisvinimo darbei, ją suskaldė;

2) Kad vietoj bendradarbiavimo su Lietuvos Diplomatinė Tarnyba ir jos rėmimo, kaip teisinio valstybės gyvumo žymės bei Lietuvos bylai ginti svarbaus veiksnio, siekta ją užvaldyti, nepaisant pavojaus sužlugdyti jos tebeturimą teisinę padėtį ir reikšmę, o tam nepasisekus, perėita į kovą prieš jos susitvarkymą ir vaidmenį; imtasi lygiagrečių žygių ir varžybų su Diplomatinė Tarnyba tarptautinėje plotmėje, nepaisant žalos Lietuvos reikalams;

3) Kad gynimas Lietuvos ateities esminės reikšmės turinčio tiesos — jog Lietuvos nepriklausomybė teisiškai tebėra nenutrūkusi, o tik svetimo smurto pažeista — silpninamas, Vliko veiksmus grindžiant partinių ginčų tęsimu dėl buvusios Lietuvos valstybės santvarkos vertinimo;

(Perkelta į 3 psl.)

Prancūzijos vyriausybė, vadovaujama Edgar Faure ir po pakartotino pasitikėjimo balsavimo išsilaikė.

Kanto tautinė kilmė

DR. M. ANYSAS

V. Širvydas, gal nepakankamai įsigilinęs į mano straipsnį, "Kurios kilmės buvo filosofas Imanuelis Kantas", ėmėsi šito straipsnio išvedžiotimus kritikuoti, cituodamas eilę enciklopedijų ir kai kurių profesorų pasisakymus, aiškindamas, kad Kantas tikrai škotiškos kilmės.

Čia aš noriu prieiti prie V. Širvydo išvedžiotimų kritikos. Tiesa, kad Mortensenas buvo labai prielankus nacionalsocialistams, bet ne lietuviams. Bet tiesa yra, ko V. Širvydas turbūt nežino, kad Mortensenas buvo skaitomas žymiu žinovų Ordino laikų istorijos, ir kad jis kartu su žmona, nepaprastu darbštumu, buvo išknisę daugybę senovės dokumentų, kas matyti iš jo daugelio raštų ir straipsnių prieš II-jį pasaulinį karą.

Gal dėl politinių sumetimų tuomet buvo norima Kantą pariamoji škotiška kilmė išvedama iš vieno filosofo Kanto laiško švedų vyskupui, kur sako, kad jam aiškiai žinoma, jog jo protėviai paeina iš škotų.

Bet mokslininkams ligi šiol nepasisekė surasti kontaktą, kuris riša Karaliaučiaus filosofą su škotų tauta. Čia yra problema, kurią aš stengiausi paaiškinti, išeinant iš minėto Mortenseno aiškinimų Memeler Dampfboote.

Mano straipsnis išėjo iš Mortenseno išvedžiotimų, kur buvo stengiamasi įrodyti, kad Kanto protėviai yra kilę iš Kantvainių kaimo, 5 km. į šiaurės rytus nuo Priekulės, prie Agluonos upės kairiojo kranto, kad Kanto protėviai kelis šimtmečius ten gyvenę, ten buvę šaltysiais, kad jie vėliau iš šito Priekulės krašto persikėlę į Klaipėdą ir iš ten į Karaliaučius, kur gimė ir kalbamasis filosofas. Toliau stengiausi pamatuoti atremti Mortenseno aiškinimą, kad Kanto protėviai buvę kuršiai, nes kuršiai tuomet apgyvenę Klaipėdos kraštą, iš kur jie vėliau pasitraukę į šiaurę. Iš Mortenseno aiškinimo, kad Kant šeimos vardas esąs išlikęs dabartiniame Kantvainių kaime, iš to dariau išvadą, kad Kanto protėviai tuomet vadinosi Kantvainiais, kad ji tokiu būdu buvo grynai lietuviškos kilmės ir kad Kantvainių pavardė laiko bėgyje vokiečių administracijos buvo suvokietinta į Kant.

Išeinant iš šito toliau išdėčiau, kad Mortenseno aiškinimai apie kuršių elemento buvimą Klaipėdos krašte yra istoriniai nepamatuoti, nes, jeigu kalbėti apie šito elemento buvimą Klaipėdos krašte, galima prileisti tik ribotas vietas pačiame Klaipėdos apskrityje pajūryje ir pačioje Neringoje, kad apie didesnę autochtoninį kuršių elemento gyvenimą tame krašte nėra ko kalbėti nei iš vietovardžių pavadinimų, kaimuose ir Kuršių Marėse, kurie iš senovės yra grynai lietuviški, išėmus kelis pavadinimus pačiame pajūryje.

Toliau aš atrėmiau Mortenseno dykumos (Wildnis) teoriją, kad šitie kraštai ankstybesniuose laikuose nebuvo apgyventi, Ordinas juos turėjęs kolonizuoti, kad iš to išeinant Mažosios Lietuvos gyventojai esą kolonistai, atvežti arba atsikraustę iš kitų Lietuvos dalių.

Mano išvedžiotimai turėjo tikslą pasiekti patį Mortensoną ir jį išprovokuoti tuo reikalu daugiau pamatuoti pasisakyti.

Kad filosofo Kanto psaisakymas, jog jo protėviai esą škotų kilmės, ne visus patenkina, matome ir iš V. Širvydo cituotų enciklopedijų ištraukų, mokslininkų pasisakymų ir iš įvairių Mažosios Lietuvos veikėjų pareiškimų, kad Kanto šeima nėra kilusi iš Škotijos, bet iš Mažosios Lietuvos. Tam ir citavau Prabochių Anūko straipsnį iš knygos: Mažosios Lietuvos buvusieji rašytojai, iš kurio matoma, kad Mažosios Lietuvos lietuviai jau prieš 50 metų ir dar anksčiau Kanto šeimą laikė lietuviškos kilmės.

Galiausiai po visų enciklopedijų ir kitų citavimų ir pats

V. Širvydas pripažįsta, kad "žymesnės enciklopedijos nebuvo visai tikros apie Kanto tautinę kilmę."

Čia aš noriu prieiti prie V. Širvydo išvedžiotimų kritikos. Tiesa, kad Mortensenas buvo labai prielankus nacionalsocialistams, bet ne lietuviams. Bet tiesa yra, ko V. Širvydas turbūt nežino, kad Mortensenas buvo skaitomas žymiu žinovų Ordino laikų istorijos, ir kad jis kartu su žmona, nepaprastu darbštumu, buvo išknisę daugybę senovės dokumentų, kas matyti iš jo daugelio raštų ir straipsnių prieš II-jį pasaulinį karą.

Gal dėl politinių sumetimų tuomet buvo norima Kantą pariamoji škotiška kilmė išvedama iš vieno filosofo Kanto laiško švedų vyskupui, kur sako, kad jam aiškiai žinoma, jog jo protėviai paeina iš škotų.

Bet mokslininkams ligi šiol nepasisekė surasti kontaktą, kuris riša Karaliaučiaus filosofą su škotų tauta. Čia yra problema, kurią aš stengiausi paaiškinti, išeinant iš minėto Mortenseno aiškinimų Memeler Dampfboote.

Mano straipsnis išėjo iš Mortenseno išvedžiotimų, kur buvo stengiamasi įrodyti, kad Kanto protėviai yra kilę iš Kantvainių kaimo, 5 km. į šiaurės rytus nuo Priekulės, prie Agluonos upės kairiojo kranto, kad Kanto protėviai kelis šimtmečius ten gyvenę, ten buvę šaltysiais, kad jie vėliau iš šito Priekulės krašto persikėlę į Klaipėdą ir iš ten į Karaliaučius, kur gimė ir kalbamasis filosofas. Toliau stengiausi pamatuoti atremti Mortenseno aiškinimą, kad Kanto protėviai buvę kuršiai, nes kuršiai tuomet apgyvenę Klaipėdos kraštą, iš kur jie vėliau pasitraukę į šiaurę. Iš Mortenseno aiškinimo, kad Kant šeimos vardas esąs išlikęs dabartiniame Kantvainių kaime, iš to dariau išvadą, kad Kanto protėviai tuomet vadinosi Kantvainiais, kad ji tokiu būdu buvo grynai lietuviškos kilmės ir kad Kantvainių pavardė laiko bėgyje vokiečių administracijos buvo suvokietinta į Kant.

Išeinant iš šito toliau išdėčiau, kad Mortenseno aiškinimai apie kuršių elemento buvimą Klaipėdos krašte yra istoriniai nepamatuoti, nes, jeigu kalbėti apie šito elemento buvimą Klaipėdos krašte, galima prileisti tik ribotas vietas pačiame Klaipėdos apskrityje pajūryje ir pačioje Neringoje, kad apie didesnę autochtoninį kuršių elemento gyvenimą tame krašte nėra ko kalbėti nei iš vietovardžių pavadinimų, kaimuose ir Kuršių Marėse, kurie iš senovės yra grynai lietuviški, išėmus kelis pavadinimus pačiame pajūryje.

Toliau aš atrėmiau Mortenseno dykumos (Wildnis) teoriją, kad šitie kraštai ankstybesniuose laikuose nebuvo apgyventi, Ordinas juos turėjęs kolonizuoti, kad iš to išeinant Mažosios Lietuvos gyventojai esą kolonistai, atvežti arba atsikraustę iš kitų Lietuvos dalių.

Mano išvedžiotimai turėjo tikslą pasiekti patį Mortensoną ir jį išprovokuoti tuo reikalu daugiau pamatuoti pasisakyti.

Kad filosofo Kanto psaisakymas, jog jo protėviai esą škotų kilmės, ne visus patenkina, ma-

ALDONA IRENA NASVYTYTĖ

SUGRĮŠ ŽVEJŲ LAIVAI

Mergaitė pamary dainavo
žvejo laukdama.
Skambėdama toli keliavo
Vėjo daina.

O kas suvėlė juodus plaukus,
Kas išbučiavo tau akis?...
— Mergaitė, pamary ko laukė?...
Ar jūra?... — Ar naktis?...

Surinksiu gintarą iš smėlio
Geltoną... — Kam bari?...
Lengvi, kaip pūkas debesėliai
Bąla pamary.

Laivai sugrįš pakeltom burėm,
Sugrįš — žvejų laivai...
Dainas, — kur dainavai...

Mergaitė pamary dainavo
žvejo laukdama.
Skambėdama toli keliavo
Vėjo daina.

KAI NUO RUDENELIO PABĄLA RAŽIENOS...

Mama, ko baimingai virpa lūpos tavo,
Kai mane žegnoji tolin kryželiu?...
Ar jaunystės gaila, ką vyšnia lingavo,
— Ar, kad laimės rasti negaliu?...

Aš žinau, mamytė, — juk ir tavo ienos d
Tyllai nulinguoja liūdesio keliu.
— Kai nuo rudenelio pabąla ražienos
— Ir plaukai tavieji bąla pamažu...

Žarsto jaunas vėjas auksą ant takų,
Žaidžia linksmas vėjas rudenio lapu.
— Be gaudumo, — be lyrizmo mūs laukų
Rymo Dievas — šaltas ir sotus.

Mama, ko baimingai virpa lūpos tavo,
Kai mane žegnoji tolin kryželiu?...
Tai jaunystės gaila, — ką vyšnia lingavo,
Tai — kad laimės rasti negaliu...

JEI SUGRĮŠIU VIEŠKELIU...

Ta pati žvaigždutė
švies ties pirkios langu
Ir pro sniegą rūtos
žalios garbanos...
švies juodi arimai
Per balandžio sniegą
Ir ežia sriauteliais
Gurguliuos vanduo.

Jei kada sugrįšiu
Vieškeliu namo...
— Vėl pro sniegą rūtos
žalios garbanos,
— Vėl ežia sriauteliais
Gurguliuos vanduo...
— Jei kada sugrįšiu —
Vieškeliu namo...

tijusios šeimos kilęs, o pats Karaliaučius gimęs ir augęs, save tikrai skaitė vokiečiu, tuo labiau, kad jis daugel metų universitete, kaip vokiečių profesorius dėstė. Apie savo tautybę jis niekuomet nėra pasireiškęs. Gal tam ir nebuvo reikalo.

O gal jis pasisakė esąs škotiškos kilmės norėdamas pareikšti tylų protestą prieš Prūsijos karališkos administracijos žygius jam uždraudžiant toliau dėstyti. Čia yra įvairių galimybių, todėl negalima aiškinti, kad aš skelbiąs nepagrįstus prasimanymus.

Ar Kantas laisvai kalbėjo lietuviškai — nežinome, bet iš jo įvados Mielkaus lietuviškai-vokiškame žodyne galima daryti išvadą, kad jis su lietuvių kalba buvo gerokai susipažinęs.

Niekas nesutinka su V. Širvydo aiškinimu, kad Richardo pavardė nėra nei pas lietuvius, vokiečius ir nei latvius. Pas lietuvius ji retai terandama, bet pas vokiečius šitas vardas anksčiau buvo gana dažnai vartojamas ir populiarus iš senųjų angliškų herojų: Richard Loevenherz, Richard Ohnefurcht. Ir pati redakcija pažymėjo: O Ričardas Strausas. Iš fakto, kad Kantas buvo krikštytas Richardu, negalima daryti išvadą, kad jis dėl to turėjo būti kilęs iš škotų. Bet jis tėra vienintelis mums žinomas "Richardas" Kantų šeimoje. Kiti vadinosi Jonais, Hansais, Jurgiais.

Manau, jog cituotos Canterbury Tales neturi nieko su Kanto šeimos kilme. Jeigu mes taip laisvai argumentuosime, ją galima išvesti ir iš žodžių Kantor, Kante ir t.t.

V. Širvydas mini klaipėdišką istoriką Johannes Sembrickį, cituotą tūlo Wykemann, jog šitas istorikas jau 1899 m. nustatęs, kad Kanto senelis nebuvo atėvis iš Škotijos, bet 1918 m. jam pavykus nustatyti, kad Kanto prosenelis atvykęs į Rytų Prūsiją iš Škotijos 1630 m. Šitas Richardas Kant buvęs narys nemažo škotų kareivių būrelio, parsisamdžiusio švedų karaliui, kuris 1626-1635 m. kariavo su Lenkija.

V. Širvydas apgailestauja, kad šitas Wykemann nepadavęs jo raštų šaltinį patikrinimui. Man šitas veikalas yra pažįstamas, bet jo pavadinimą surasti palikusių V. Širvydo gabumams. Galui tik tiek pasakyti, kad šito veikalo 66-68 puslapiuose yra parašyta tik tas, ką mes žinome. Sembrickis Kanto prosenelio dalyvavimą švedų karuose nebegalėjo 1918 m. nustatyti, nes tuomet jis jau senai buvo iškeiliavęs į anuos amžius, iš kurių niekas nebegrįžta.

Neužtenka dr. Šapokos Lietuvos Istorijos citavimo, kad Altmarkio sutartyje 1629 m. Klaipėdos uostas buvo paliktas 6 metams švedų naudojimui iš šito fakto išvesti Kanto šeimos kil-

VLIKas be opozicijos?

(Atkelta iš 1 ps.)

4) Kad, siekiant Vliko vadybės išlaikyti neribotą laiką vienos grupės rankose, neteisėtai pakeistas Vliko statusas ir tuo sulaužytas grupių susitarimas dėl Vliko santvarkos;

5) Kad, ypatingomis protokolais rašyti taisyklėmis ir atskiroms nuomonėms reikšti nustatytą tvarka suteikus pirmininkui (tuo pačiu — vyraujančiam blokui) neribotą galia grąžinti nepatinkamus pareiškimus ar atskiras nuomones nejungiant jų prie protokolo, panaikinta Vliko narių nuomonių reiškimo laisvė Vlike;

6) Kad Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos vardu daryti pareiškimai bei pasiūlymai pakeisti užimtąją liniją pozityvia linkme nebuvo respektuojami;

7) Kad Vliko vidaus santykiuose įsigalėjo nesantaika ir neveiklumo dengimas iškilmingais, net ir tam nepritariančių narių vardu skelbiamais pasigirymais bei kritikos gniaužimu, tam naudojant moralinį ir medžiaginį protegavimą ar spaudimą į narius ir vidaus santvarkos laužymą arba dirbtinį jos pritaikinimą prie jau įvykdytų veiksmų;

8) Kad ši Vlike susidariusi dviasia neatitinka rezistencinės kovos dėsnių ir kad Lietuvos laisvės kovos suvienijimo jame, dirbtinai ribotame ir nesutvarkančiame, nėra.

mę iš švedų karaliui tarnaujančių škotų būrelio. V. Širvydas turėtų konkrečiai įrodyti, kad tuomet tikrai ten buvo škotų, kad jų tarpe buvo tūlas Kantas, ir kad šitas paliko Kleipėdoje. Kol tai nebus įrodyta, skaitysime V. Širvydo tvirtinimą nepamatuota hipoteza.

Apie Kanto tarimas karališkas laidotuves, apie Amerikos ir Prancūzijos iškeltus revoliucijos šūkius, kuriuos būk ataidėję Karaliaučiaus bažnyčių varpai, nėra ko ginčytis, nes tai neturi nieko bendro su mūsų problema apie Kanto šeimos kilme.

Todėl Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, kaip kovos organizacija, liekanti ir toliau iškima rezistencinės kovos principams, taria, kad dėl čia išdėstytų priežasčių jai nėra sąlygų toliau Vlike dalyvauti.

T a i g i d a b a r iš devynių originaliųjų Lietuvoje Vliką sudariusių grupių beliko tik penkios: Krikščionys demokratai su jų atžalomis — Darbo Federacija ir Vienybės Sąjūdžiu, valstiečiai liaudininkai ir socialdemokratai. Dar yra trys jau Vokietijoje Vlikan įtrauktos grupės: ūkininkų Sąjunga, ūkininkų Partija ir mažlietuviai. Iš originaliųjų Vliką kūrusių devynių grupių keturios dabar jau nebe Vlike, būtent, buv. Nacionalistų partija (dabar jos vietoj reiškiasi LAS), Lietuvių Frontas, LTS ir LLKS.

Be to, dviejų originaliųjų ir vienos naujos organizacijos atstovavimas Vlike tebėra po klausuko šešėliais. Būtent: 1)

Darbo Federacijos veikėjų dalis ginčija dabartinių vadovų bei atstovo teisėtumą; tas pats su Vienybės Sąjūdžiu, nes jų atstovas prieš porą metų iš Vliko pasitraukė visos tos grupės vardu, ir tik greitomis susigriebe nauji asmenys paėmė vairą į savo rankas, buvusio atstovo veiksmą pasmerkė ir paskyrė naują atstovą; mažlietuvų atstovavimas irgi susiduria su neaiškumais, ar Vlike jų atstovas veikia Vokietijoje esančios Mažosios Lietuvos Tarybos, ar Kanadoje bei Jungtinėse Valstybėse veikiančio Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio vardu.

Iš politiška organizuotų Vlike nedalyvaujančių grupių, savo kvalifikacijomis prilygstančių Vlike likusias grupes, dabar yra šešios: LTS, LAS, LRS, LLKS, Lietuvių Frontas ir Vilniečių S-ga, kurios pareiškimas įstoti į Vliką liko be dėmesio.

Ar jau

įstojai į

VILTIES draugiją?

4. PROPOSED LAW

To increase unemployment compensation benefits

YES
X NO

Balsuokite NE prieš Be-darbių Pašalpos Pakėlimą Lapkričio 8, nes —
• Prez. Eisenhoweris, kalbėdamas pakalpa, patarė mokėti 50 procentų vidutinės algos, 1955 m. tokią įstatymą Ohio prašio. Dabar balsuokite NE.

Cuyahoga County Division
OHIO INFORMATION COMMITTEE, INC.
604 Hanna Bldg., Paul Brokaw, Sec'y

TIK KĄ ATVEŽTOS

- IMPORTUOTA IŠ OLANDIJOS SODINIMUI
- TULPĖS • NARCIZAI
- CROCUS • HYACINTAI

(Apdenkite savo rudenines gėles su dūrpėmis)

• DAVIS VIDAUS DAŽAI

• DAVIS LAUKO NAMŲ DAŽAI

Mes turime geriausias žolės sėklas ir trąšas naujam rudens užsėjimui
Geriausias pasirinkimas Evergreen medžių ir krūmų

LANDSCAPE AND FARM SUPPLY

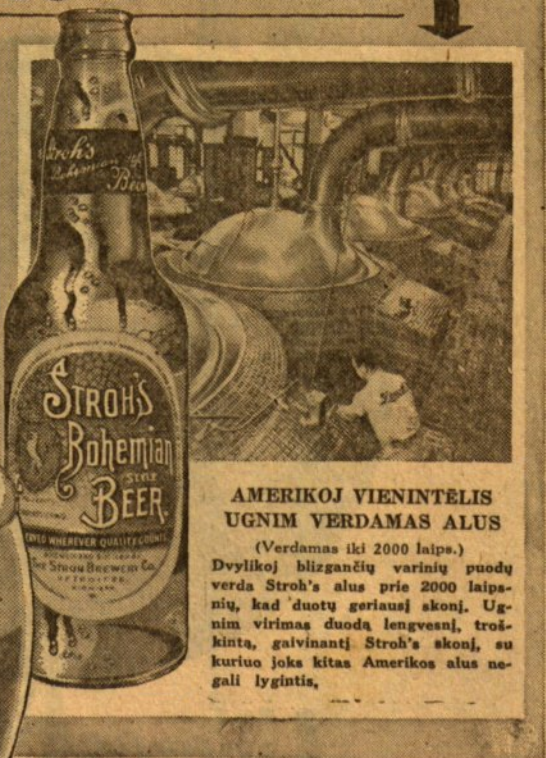
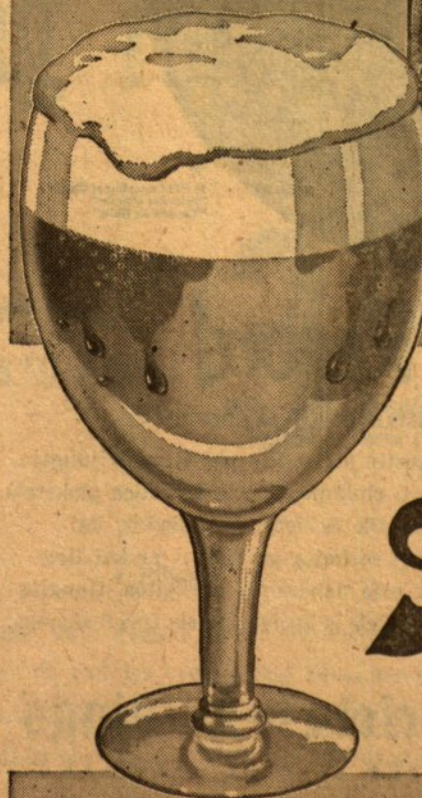
3998 WARRENSVILLE CENTER ROAD

Prie Harvard

WA 1-5542

here's the reason

no other
American Beer
tastes
like Stroh's!

AMERIKOJ VIENINTELIS UGNIM VERDAMAS ALUS

(Verdamas iki 2000 laipsn.)

Dvylikoj blizgančių varinių puodų verda Stroh's alus prie 2000 laipsnių, kad duotų geriausį skonį. Ugnim virimas duoda lengvesnį, troškintą, galvinantį Stroh's skonį, su kuriuo joks kitas Amerikos alus negali lygtinis.

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Jums patiks

Stroh's

jis yra lengvesnis!

Dabar už vietinės kainas!

No other American beer tastes like Stroh's, because no other American beer is brewed like Stroh's

Sveikinuimai DIRVAI

MIELAM B. GAIDŽIŪNUI,
"DIRVOS" REDAKTORIUI

Pagrįstai buvau nustebęs, kad mes, organizuoti tautininkai Kanadoje, pamiršome savo laikraštį. Taip jau supuolė, kad pirminkas ir sekretorius žemaičiai. O jie vis iš lėto. Ir užgauti tik į trečią dieną supyksta. Tat pilnai pritardami p. Lapienės samprotavimams ateinam su žodžiu, ateisim ir su grašiu.

Tad leiskit ir mums, kad ir su dideliu pavėlavimu pasveikinti, švenčiant "Dirvos" 40-įjį gimtadienį, visus ir visus kas tik prisidėjo savo darbu, pinigų bei išmintingą kritiką, kad šis laikraštis gimė, plito, tobulejo ir subrendo taip, kad nesvyruodamas sako rimtą, tiesų, objektyvų ir teisingą žodį.

Kanados Lietuvių Tautinės
Sąjungos Centro Valdyba

D I R V A I

40 metų sukakties proga, jūr skautai linki gero vėjo ateičiai. Dėkojame už jūr skautų idėjos skelbiamą savo skaitytojų tarpe.

Jūr Skautų Skyriaus vardu
j. skt. L. Knopfmilleris

* DIRVOS REDAKCIJAI

Sveikinu 40 metų nenuilstamai variu gilia vągą lietuviybės dirvoje.

Nevienas, bešališkai galvojęs yra pastebėjęs, kad per šį laikotarpį, tėvynę mylinčiųjų ir protingai svarstancijų rankos yra stropiai šią dirvą išpurenusios ir dabota, kad augalai būtų joje veisiami vien visuomenei naudingos rūšies. Na, be abejo, buvo įsimetusių ir usnių. Bet, kas be to? Kai jų yra nedaug, jos nėra žalingos. Gyvenimui tas vien daugiau gyvumo priduoja.

Taigi, priimkite ir mano sveikinimus.
Jūsų

Juozas Bertulis,
Los Angeles

DIDŽIAI GERB. "DIRVOS" REDAKCIJAI

Ir mano nuoširdžiausį sveikinimą bei linkėjimus "Dirvos" 40-ties metų sukakties proga prijunkite prie taip gausių Jums jau pasiųstųjų.

Lietuviškoji Dirva keturiasdešimt metų su meile purenama, turi pagrindo džiaugtis tikrai gausiu derliumi lietuviškai tautinės kultūros srityje.

Mano linkėjimai, kad lietuviškoji Dirva suvienytų visus nuoširdžius lietuvių patrijotus plačiame pasaulyje: senimą ir jaunimą, darbininkus ir ūkininkus, amatininkus ir prekybininkus, akademikus ir profesionalus, kultūrininkus bei spaudos darbuotojus.

Iš dvylikos mano prenumeruojamų ir skaitomų lietuviškų laikraščių ir žurnalų labiausiai ir mieliausiai kas savaitę yra laukiama lietuviškoji Dirva, kuri per 40 metų tiesi ir tvirta atsiliekė prieš žiaurius vėjus iš kairės ir dešinės.

Inž. K. Krulikas, Brooklyn

Pagal naująjį įstatymą 3,000 lietuvių galės įvažiuoti į Ameriką, jei tu padėsi jiems savo auką ir garantijomis.

Yeager FOR BRAKES
WHEEL ALIGNING on all cars
BY EXPERTS WHO REALLY KNOW HOW
Raybestos
TIME PAYMENTS
SPECIALISTS SINCE 1920
6615 CARNEGIE
PHONE HE. 2-2455

SKAUTAI

PILNŲ TUNTO ŠVENTĖ
CLEVELANDE

(sks) Clevelando Skautų Tuntas spalio 30 d., sekmadienį, pašventė Lietuvos skautijos 37-osioms metinėms. Miela buvo stebėti tvarkingomis uniformomis skautus Sv. Jurgio bažnyčioje per sumą. Nuoširdus ačiū kun. Ivanauskui už tokį mielą pranešimą iš sakyklos apie tunto šventę ir maldų intencijas. Jam prie altoriaus patarnavo uniformuoti Vytauto Didžiojo dr-vės skautai. Tuntas meldėsi už žuvusius, ištremtus ir mirusius bei kėnciančius Tėvynėje seses ir brolius skautus ir visą lietuvių jaunimą.

Po pamaidų skautai susirinko Lietuvių salėje iškilmington suėigon. Įnešus vėliavas, tunto suėiga pradėta Tautos Himna. Tuntininkas psktn. Vyt. Kamantas savo žodyje pabrėžė, jog Clevelando tunto skautai, švėsdami 37-sias Lietuvos Skautų S-gos metines, dar rytingiau žada tarnauti Dievui, Tėvynei Lietuvai ir padėti Artimui.

Skautų nuotakas kėlė kai suėigoje dalyvavo pirmoji skautė Marija Skardžiuvienė ir pirmasis Vyriausiasis Skautininkas v. s. Valdemaras Šenbergas. Jiedu visus tuos 37 m. žengė su lietuviškąja skautija. Mažiausias tunto skautukas įteikė gėlių puostę pirmajai skautėi M. Skardžiuvienėi, o ji papasakojo prisiminimų iš anų 1918 m. dienų Vilniuje, kur tada lapkričio 1 d. pradėjo veikti pirmoji skautė.

ALB p-kas St. Barzdukas savo žodyje skautams pabrėžė: "Aš tikiu jumis!" Esą jis matęs skautus tarnaujant Dievui, kai jie meldėsi bažnyčioje. Jis matęs juos vasarą žaliojo stovykloje tarnaujant Tėvynei. Tikis, kad jie tarnauja Artimui ir esąs dėkingas už aktyvią talką LB darbuose.

Kun. Goldikovskis pasidžiaugė, kad skautų šventė sutapusi su Kristaus Karaliaus švente.

Skaitomi tuntininko įsakymai. Pirmasis buvo skirtas LSS 37 m. sukaktiui ir pirmajai skautėi M. Skardžiuvienėi pasveikinti. Antruoj (Nr. 7) įsakymu paskelbtas Clevelando tunto pasirinktas vardas: Clevelando Pilnų Skautų Tuntas. Pilnų vardas yra prasmingas savo praeitimi. Tėbūnie skautai verti šio vardo. Toliau paskelbta, kad Pilnų tunte įsisteigė naujas vienetas — Martyno Jankaus jūrų budžių įgula. M. Jankaus j. b. įgulą sudaro: jos vadas jūrų sktn. Vl. Petukauskas ir nariai — psktn. R. Bajoraitis, vyr. vlt. A. Juodikis, vyr. vlt. Pr. Petraitis ir vlt. A. Anrdašius.

Šventės proga DLK Kėstučio dr-vės kandidatai — Alg. Blechertas, B. Grigaliūnas, Alg. Koklys ir R. Lipnevičius davė vilkiuko įžodį. Skauto įžodį davė Vytauto Didžiojo dr-vės kand. — G. Neimanas ir V. Eimutis. Už pavyzdinę skautišką pareigą atlikimą į paskiltininkio laipsnį pakeltas vytautėnas Paulius Zygas. Jis taip pat išlaikė egzaminus ir gavo plaukiko specialybę. Naujų Pilnų tunto narių įžodis per 37-tąsias metines buvo geriausias lietuviškosios skautybės gajumo įrodymas.

Naujojo Pilnų tunto sk. tėvų būrelio k-to vardu kalbėjo p-kas Dr. M. Vaitėnas. Jis konstatavo, kad Lietuvos skautija pagrindinius savo uždavinius atlikusi visais savo gyvavimo laikotarpiais ir palinkėjo Pilnų tuntui augti ir stiprėti.

Pilnų tuntin. psktn. V. Ka-

mantas pasidžiaugė, jog šiemet tuntas sulaukęs plačios paramos iš sk. tėvų, Clevelando LB apylinkės, L. S. Ramovės skyr. ir skaitlingų bičiulių. Pasišventusiems sk. rėmėjams — V. Pašakarnienei, O. Jokūbaitienei, K. Paulauskui ir Dr. M. Vaitėnui tuntininkas įteikė menišką padėkos lapus. Jis kvietė skautų tėvus padėti Pilnų tuntui. Tik kartu dirbdami sugebėsime išlaikyti lietuviybę.

Psktn. R. Bajoraitis vedami, skautai su svečiais padainavo kelias dainas ir užbaigė sueigą "Lietuva Brangi" daina.

Pilnų tuntas reikią nuoširdžią padėką p. M. Ratkui už šioje šventėje įteiktą \$5.00 auką.

PAATLANCIO SK. VADŲ
SUVAZIAVIMAS

(sks) Spalio 22-23 d. Hartforde buvo LSE 1-jo rajonų skautų vadovų suvažiavimas.

Suvažiavimui pakaitomis pirmininkavo psktn. A. Banevičius ir psktn. R. Kezys. Kun. dr. V. Cukuras skaitė pašnekėsį — "Dvasinis auklėjimas vienete". Iš vienetų veiklos pranešimų išryškėjo, jog gerokai pažengta skautiškoje veikloje ir paaugta narių skaičiumi. Šiame rajone yra 362 nariai, iš kurių vietovėms tenka: Bostonui — 111, New Yorkui — 84, Waterbury — 48, Hartfordui — 43, Worcesteriui — 34, Elizabeth — 24.

BĖDA JUMS, RAŠTO
MOKYTIEMS

Luko 11:52 e. — Jokubo 5 per.

Jūs, turtieji, verkite ir raudokite dėl savo bėdos, ant jūsų ateisiančios; jūs turiai, jūsų auksas ir sidabras jus neišgelbės; jūs turiai supuvę, jūsų rūbai kandžių ėdami, jūsų auksas ir sidabras surudijo ir jų rūdys bus jums liudijimu, ir jūsų kūnus es kaip ugnis suėda šiaudus; jūs sau skarbus surinkote, puikiausiose dienose; jūs darbininkų algas nutraukėte; jūs linksmybėje gyvenate ant žemės; jūs nusmerkėte teisę ir užmušate. Teisėjo šauksmas pakilo į ausis Viešpaties, nes atėjo Viešpaties didi diena — Jo keršto diena, ir kas galės atsilaikyti. — Liudija Šv. Raštas, Dievo žodis. Matt. 24:21. Nes tada bus didis vargas, kokio nei būti nebuvo nuo svieto pradžios iki šiolio.

Brangus draugai, eikite prie tiesos, mes, biblijos studentai, skelbiam pasaulio sunaikinimą, dėl to, kad šėtonas yra šio svieto karalystės valdovas. Dabar jau laikas atėjo, kad Viešpats Jėzus Kristus pavartos savo galybę ir visas šias karalystes sutrupins ir sugaišins. Matote jūs patys, kad šėtono karalystė badas, maras, karas, drėbėjimai žemės visur, o Viešpats karalijoje nebus mirties. Viešpats Dievas sunaikins mirtį amžinai, nušluostys ašaras nuo visų veidų. Nebus karų, nebus bado, ligų, nes Dievas tai yra sakęs per pranašų raštus. Skelbia:

WILLIAM SHIMKUS
1110 E. 76th Street
Cleveland 3, Ohio

Atsakysiu į klausimus laiškais.

4. PROPOSED LAW
To increase unemployment compensation benefits

YES

X NO

Balsuokite NE prieš Bedarbių Pašalpos Pakėlimą Lapkričio 8, nes —

- Pereitis metais 10,3 milijono dolerių pašalpos buvo išmokėta įaukintiems darbininkams iš Floridos, Kalifornijos, Kentuckio ir kitur.
- Ohio gyventojai jiems moka, Balsuokite NE lapk. 8 d.

Cuyahoga County Division
OHIO INFORMATION COMMITTEE, INC.
604 Hanna Bldg., Paul Brock, Sec'y

New Havenui — 10 ir Philadelphiai — 8. Psktn. V. Pileika šio rajono sk. vyčių skyr. vedėjas, trumpai supažindino su sk. vyčių veikla. Psktn. R. Šilbajoris skaitė pašnekėsį — "Tautinis auklėjimas vienete". Pirmoji diena užbaigta uždaru lauzu, kurį pravedė psktn. R. Kezys.

Sekmadienį dr. A. Šerkšnas skaitė paskaitą apie intelektualinio pajėgumo matavimą. Vėliau svarstyta ir diskutuota ateinančių skautiškųjų metų veiklos planas. Pramatyta: 1956 m. rengti bendrą visam rajonui vasaros stovyklą, kreipti ypatingą dėmesį į skilčių-būrelių tobulėsinį darbą, organizuoti praves-ti skautiškos spaudos vaju, remti Vokietijoje esančius skautus, vesti skiltininkų kursus, praves-ti lauzavedžių kursus, sušaukti sk. vyčių sąskrydį New Yorke, lavinti sk. vadus ir kt. Suvažiavimas užbaigtas Tautos Himnu.

UŽ BEDARBĖS PAŠALPOS
PAKĖLIMĄ

Naujas bedarbių pašalpos pakėlimo planas pakels Ohio bedarbių pašalpas į tokį lygį, apie kokį kalbėjo prez. Eisenhoweris ir rekomendavo darbo sekretorius Mitchell.

Naujas įstatymas, jei bus įvykdytas: pakels pašalpas nuo \$33 iki \$50 per savaitę; padidins priedus šeimos nariams, mokėjimo laiką prailgins iš 26 sav. iki 39 savaičių, duos daug kitų pagerinimų. (Sk.)

Anthony A. Rutkowski,

kandidatas į Municipal Court teisėjas, vietos politiniam veikime dalyvauja jau 24 m. Šiuo metu jis eina 49 m. amžiaus. Per tą laiką yra ejęs įvairias atsakingas pareigas. Darbu yra gerai pasiruošęs, todėl balsuotojas ir kviečia už jį atiduoti balsą. (Sk.)

PRIEŠ BEDARBĖS PAŠALPOS
PAKĖLIMĄ

Lapkričio mėn. 8 d. bus balsuojama dėl bedarbių pašalpos pakėlimo. Nesenai Ohio valstybėje tokia pašalpa buvo pakelta iš \$35 iki \$39 per savaitę.

Nauju įstatymu būtų pakelta iki \$50 per savaitę. Arba \$1.47% per valandą, dirbant 40 valandų savaitėje. Tai dažniais atvejais daugiau, negu gauna dirbantysis. Tat kam tada dirbti? Todėl ir reikią prieš jį balsuoti. (Sk.)

My Name Is
LU ANN MARLIN

I'm only 9 months old. If I could talk, I would thank every one of you who signed my daddy's petition for Judge.

My daddy is LAURENCE W. MARLIN, and he is a candidate for Judge of the Municipal Court of Cleveland.

If you and your friends vote for him on November 8, I will be a very happy young lady!

Thank you.
Marlin for Judge Committee
Thos Keegan, Chmn.

NEREIKTŲ PAMIRSTI,

VAIŽGANTO RASTAI, vienoje knygoje bus po 2 tomus, įrištos kaina po \$5.—. Visi žinome, kaip sunki lietuviškos knygos būklė yra šiandien, būtent: didesnio skaičiaus egz. nėra galimybės atspausdinti, o kai spausdinama mažas kiekis, tai brangiai knyga atesina, tuomet kenčia visi: autorius, leidėjas, pardavėjas ir pirkejas. Jeigu užsisakytumėm knygas iš anksto, tai gal pasidarytų šiek tiek knyga pigesnė, nes leidėjai žinotų nors apytikrą skaičių, kiek reikalinga spausdinti, o tas juk nesunku padaryti iškirpus iš laikraščio atkarpą ir užpildžius įmesti į pašto dėžutę. Pinigų iš anksto mokėti nereikalinga.

U ž s a k a u :

Vaižganto Monografiją egz.

Vaižganto Raštų po egz.
(10 knygų)

Pavardė, vardas

Gatvė

Miestas

Parašas

BUICK CORNERS

No Down Payment

IF YOU HAVE CREDIT

1951 Hudson
Hornet Hydramatic
\$595

1951 Studebaker
4-Door
\$279

1949 Oldsmobile
Convertible "88"
\$269

1951 Chevrolet
4-Door
\$595

1949 Buick
Convertible
\$199

1950 Buick
Super Hardtop
\$695

1950 Buick
4-Door
\$495

1951 Chrysler
Traveler 4-Door
\$695

1949 Chevrolet
4-Door
\$149

1951 Plymouth
4-Door
\$595

1950 Buick
Super 4-Door
459

1948 Chevrolet
2-Door
\$89

1950 Chevrolet
Club Coupe
\$349

1949 Oldsmobile
"76" 2-Door
\$239

1951 Buick
Special 4-Door
\$695

1951 Dodge
4-Door
\$495

1949 Buick
Station Wagon
\$495

1950 Buick
Super Convertible
\$595

1950 Buick
Super 4-Door
\$595

1950 Hudson
4-Door
\$159

Most Cars Have Radio and Heater
Some Have Automatic Transmission

RALPH STEWART

BUICK

12604 St. Clair
E. 125 - St. Clair

UL 1-2200
UL 1-2204

2nd Exclusive

Liberace Record

Gaukite kas priklauso iš Society

NOW AT ANY OF
OUR 2 CONVENIENT LOCATIONS

Main Office
127 Public Square
Uptown Branch
921 Huron Road
Collinwood Branch
14797 St. Clair Avenue
Heights Branch
2245 Lee Road
Kinsman Branch
14996 Kinsman Road
Lakewood Branch
14993 Detroit Avenue
Memphis-Fulton Branch
5300 Memphis Avenue
South Euclid Branch
4951 Mayfield Road

Van Aken Branch
20313 Van Aken Blvd.

Jūs norėsite šią didelę plokštelę prijungti prie savo rinkinio. Nauja Liberace plokštelė gaunama tik Society. Paprašykite, kai atidarysit sąskaitą su \$25... ar kai tiek pridėsit prie dabartinės sąskaitos. Gaukite savo plokštelę iš Society, kuris turi 9 skyrius.

Society for Savings
IN THE CITY OF CLEVELAND
Founded 1849

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Kodėl mums reikia lietuvių vyskupo tautinio delegato teisėmis

DR. V. TERCIJONAS

"Dirvos" 42 Nr. buvo įdėta žinia, kad lenkų arkivyskupas Gawlina, kurs yra Vatikano paskirtas rūpintis pabėgėlių dvasiniais reikalais, keliauja po Ameriką oficialiai lankydamas lenkų kolonijas.

Jeigu ta žinia yra tikra, tai ar nevertėtų klausimą kelti ir Amerikos lietuvių spaudoje ir kitais keliais per Vilką ir Lietuvos diplomatus Romoje — šefą ir prie Vatikano, kad ir mūsų bedarbiai vyskupai Brizgas ar kuris kitas, būtų paskirtas rūpintis lietuvių tremtinių dvasiniais reikalais Amerikoje ir kituose kraštuose.

Jeigu pavyko Vatikano derybos su sovietų valdžia dėl dviejų vyskupų paskyrimo pavergtai Lietuvai, tai kuo blogesni lietuviai tremtiniai išblaškyti po visą pasaulį, ar jie neverti turėti savo atskirą lietuvių vyskupą.

Tas gal kiek sulaukė lietuvių tremtinių nuo greitesnės asimiliacijos, kai jie matytų, kad Vatikanas juos respektuoja — pagerbia ir iki Lietuvos klausimas išsprendęs, padeda lietuviams tremtiniam išlaikyti jų savitumą religiniam gyvenime. Jeigu yra diplomatinės atstovybės darbar nevelkiančios nepriklausomos Lietuvos valstybės ir visi pripažįsta jų būtinumą ir naudingumą, tai ar lietuvių vyskupo paskyrimas keliom dešimtims tūkstančių lietuvių tremtinių, būtų nemažesnės reikšmės jų tikrybiniam gyvenime?

Gali kas pasakyti, kad Amerikoje yra lietuvių parapijos, kur lietuvių dvasiniai reikalai pilnai patenkinti. Bet mūsų spauda jau senai aliarmuoja, kad lietuvių parapijos per bažnyčias eina vaikų nutautinimas. Jeigu tas liečia senus ateivius ir jų vaikus, tai mes užmerkiam akis ir nuduodam lyg nieko nematom ir sutinkam, kad geriau negali būti ir jokie pataisymai čia nereikalingi. Bet ar tremtinių vaikų ir tuo keliu turi eiti? Štai "Vienybė" 40 Nr. paduoda tokią žinią iš Chicago Marquette parko lietuvių parapijos biuletenio: "Spalio 23 d. vaikelių pirmoji komuniija. Visas maldas vaikams atliks anglų kalba, nes visi tą kalbą gerai supranta. Lietuviškai tik dypukų vaikučiai gerai supranta ir todėl tos kalbos maldose nevertosim".

Jeigu dvasios ganytojai taip viešai sako savo nuomonę apie lietuvių kalbos reikšmę, tai kas lieka daryt jų ganomom avėlėm: tuo žmonės stumiami greičiau užmirti ir išsižadėti ir kilmę ir kalbą.

Čia gali būti padaryta pastaba: lietuvių vaikai taip meldžiasi ir kalba, kaip juos moko parapiinė mokykla. Ten jie beveik negirdi savo tėvų kalbos, o tik

anglų, gi tremtinių vaikai per mažai mokomi šeštadieninėje mokykloje, kartais jie pramoksta lietuvių kalbos daugiau iš savo tėvų, negu toje mokykloje.

Čia duosiu pavyzdį, panašų į anekdotą iš lietuvių parapiinės mokyklos Waterbury, Conn. Vieno tremtinio vaikas grįžo iš mokyklos labai sumišusio nuotakoj. Tėvui paklausus kas yra, jis atsakė, kad mokykloje lietuvių kalbos mokytoja jam liepusi rašyti žodį katinas su nosine a, o jis jau anksčiau iš tėvų žinojęs, kad nosinė a ten nereikalinga. Tėvas patarė vaikui paklausti mokytojos, kad ji paaiškintų, kodėl ji taip liepia rašyti.

Kitą dieną vaikas parėjęs iš mokyklos pareiškė, kad mokytoja žodį "katinas" liepė rašyti su a nosine (uodeguota) todėl, kad "katinas turi uodegą".

Tokia lietuvių kalbos mokytoja nedaug gali įkvėpt mokiniams meilės jų tėvų kalbai. Iš to paties žinių šaltinio man pranešė, kad Waterbury lietuvių parapiinė mokykla dirba kaip mokytojos apie 27 vienuolės prancūzės. Čia kyla klausimas ar atstautum kurią nors kitą tautą su tokia savigarda, kuri savo parapijos mokykloje leistų jų vaikus mokyt kitos tautos pav. lietuvių vienuolėm ir išlaikytų savo lėšomis būrį svetimačių mokytojų, kaip daro "tolerantiški" lietuviai, leisdami nutautinti savo vaikus.

Jeigu tokie reiškiniai su lietuvių kalbos ujimu iš bažnyčios arba neigimu mokykloje norima atspausiti lietuvių spaudoje, kaip "Draugas" ar "Darbininkas", tai redakcijos jų gautas žinias siunčia patikrinti parapijų klebonams, o tie vėliau paskleidžia gandus, kad "dipukai" nori užgrobt mokyklas ar bažnyčias. Ir pastangos taisyti padėtį tuoj užgniauziamos.

Netolimoj praeity, gyvenant DP stovyklose Vokietijoje 1946 m., buvo įsteigta Popiežiaus Misijos Tautinio Delegato įstaiga, skirta tvarkyti lietuvių tremtinių religinį ir bažnytinį gyvenimą Vokietijoje ir Austrijoje. Lietuvių tautinio delegato buvo kan. Fel. Kapočius, o vėliau daugumai tremtinių ir jų delegatui išvykus į užjūrus, liko Lietuvių Sielovados Tarnyba, kur tvarkytojo pareigas eina kun. A. Bernatonis.

Gyvenant Vokietijoje tremtiniai turėjo daugiau savarankumo kaip tautinė bendruomenė ir jiems buvo skiepijama mintis, kad kiekvienas iš jų, kur jis išvyks, turėtų tinkamai atstovauti savo kraštą, būti jo ambasadorium ir ginti Lietuvos reikalus. Vieton kompartinės emigracijos, apie kurią buvo kal-

bama, tremtiniai buvo išblaškyti po visą pasaulį ir atsidūrė greito nutautėjimo pavojui. Nėra vilčių greit grįžti, nesitikima, kad Lietuvos ir kitų Pabaltijo pavergtų kraštų nepriklausomybės būtų greit atstatytos. Nebent kas pasiduoda viliojančioms rusų bolševikų agitacijai ir nelaukdamas išlaisvinimo pats grįžta. Lietuva, kaip nepriklausoma valstybė, kol kas gali būti tik mūsų mintyse. Už tai lietuviai, kaip atskira tauta, turi stengtis visur išlaikyti savo ypatybes. Jei žydai beveik 2000 metų nebūtų sugebėję išlikti nesimaišę su kitom tautom, tai šiandien Izraelio valstybės nebūtų.

Mums svarbu išlaikyti tautinį budrumą, nepasiduoti desperatiškom mintim, kad jau viskas prarasta, beviltiška, kiek tai liečia nepriklausomybės atgavimą. Vyresnei kartai, kuri daug pergyveno ir matė, lengviau išlaikyti dvasinę lygsvarą ir nepasiduoti pagundai, kad lietuvių būtų beprasmiška. Už tai čia daug sunkesnis jaunimo auklėjimas tautinėje dvasioje. Nėra savų lietuvių mokyklų ir visa svetima aplinkuma veikia vaiko sielą asimiliuojančiai. Čia yra Lietuvių Bendruomenės svarbiausias uždavinys, kad priaugančioji karta, kaip mūsų ateitis, būtų išauklėta lietuvių dvasioje. Tai yra sunkus, bet nebeviltingas darbas. Apie tai čia plačiau nekalbėsiu, nes tai sudaro atskirą temą apie mūsų bendruomenės paskirtį.

Grįžtu prie temos, kurią kėliau pradžioje apie reikala lietuviams tremtiniam turėti savo vyskupą, kuris atitiktų tautinį delegatą.

Visi Amerikos lietuviai negali turėti savo bažnytinės hierarchijos dėl tam tikro sutvarkymo, kuris labai palankus greitam nutautėjimui, suamerikonėjimui. Bažnyčia čia yra internacionalinė, tikrumoj jos hierarchija — vadovybė tiek nežūri mažesnių tautinių grupių reikalų, kiek palaiko angliškai kalbančios daugumos pusę.

Bažnyčia čia nėra vienintelė nutautinimo priežastis, bet klaidinga būtų dėti viltis, kad ji gali padėti remti mūsų tautinius reikalus. Juk jos viršūnės ar vadovybė yra airiškai — angliškai galvojanti ir kalbanti; be tiesioginių tikybinių uždavinių ji numato, kad anksčiau ar vėliau jos visos ganomos avėlės vartos tik vieną anglų kalbą, ir tai yra tik laiko klausimas.

Todėl nuo Amerikos katalikų bažnyčios mes negalim tikėtis tokios paramos kaip Lietuvoje, kur visa bažnytinė vyriausybė, pradedant vikaru ir klebonu ir baigiant arkivyskupu Skvirecku, buvo lietuviška. Čia, Amerikoje, lietuviai turi tik savo tautos kunigus, vikarus ir klebonus, o visa aukštoji vadovybė, kuri veda visą bažnyčios politiką, jos generalai: vyskupai, arkivyskupai ir kardinolai, yra angliškai ir paklusnumas jai yra pirmaeilis reikalas ir dorybė.

Todėl reikalus turėti lietuvių vyskupą tautinio delegato teisėmis, panašiai kaip Vokietijoje, kuris būtų skirtas stiprinti tremtinių tikybinių ir dvasinių gyvenimą, atrodo, nebūtų priešingas Katalikų Bažnyčios tikslams, kuri pabrėžia, kad visos tautos ir rasės jai yra lygios. Lietuviai tremtiniai čia atsirado dėl nepalankios mums politinės situacijos po antro pasaulinio karo. Tokia padėtis dar gali tęstis dešimtmečius. Yra aiškus reikalas turėti čia savo dvasinę vadovybę tos pačios tautos ir tos pačios kalbos, kuri mus geriau suprastų ir neleistų palūžti mūsų viltim grįžti į savo gimtąjį ir išlaisvintą kraštą. To negali su-

prasti čia gimę ir augę kunigai ir kiti aukšti dvasiškiai, kuriems tas yra svetima, nes jie to nepergyveno ir neatjaucia.

Jeigu paskyrimas vyskupo lietuvių, tautinio delegato teisėmis, būtų įvykdomas, tai sykiu su juo turėtų būti įtraukti į darbą iš tremties atvykę lietuviai kunigai, kurie dirba fabrikuose arba tarp svetimačių.

Vlikas ir Diplomatinijos šefas vieton tarpusavių kovų šitą klausimą turėtų vieningai kelti Vatikane, kol jis bus palankiai išspręstas. Jeigu bolševikų pavergtą Lietuvą gavo du vyskupai, tai po laisvą pasaulį išblaškytiems lietuviams tremtiniam lietuvių vyskupas tautinio delegato teisėmis būtų pasiekiamas ir užpelnintas.

SAVE
Part Of
Every Pay

The Cleveland Trust Company
WE WELCOME YOUR SAVINGS

4. PROPOSED LAW
To increase unemployment compensation benefits.

YES
X NO

Balsuokite NE prieš Bedarbių Pašalpos Pakėlimą Lapkričio 8, nes —

• Tai pakels 47 milijonus dolerių kainas. Pastovūs darbininkai mokės, o patalpinai naudosis.

Cuyahoga County Division
OHIO INFORMATION COMMITTEE, INC.
604 Hanna Bldg., Paul Brown, Sec'y

PAIEŠKOJIMAI

Lietuvos Generalinio Konsulato New Yorke paieškomi asmenys:

Bladikas, Pranas, išvykęs iš Kaltinėnų v., Tauragės apskr. Bleizgiūtė - Virbaliene, Kazimiera, iš Leipalingio. Bražinskas, Jurgis, iš Trakų apskr., gyvenęs Cambridge, Mas. Budreckienė, Jadvyga, iš Prie-ny.

Cėgys, Jonas, iš Ceikinių, Švenšionių apskr. Chawes (ar Chafs), Berl (Boris), iš Druskininkų. Kajėnas, iš Rubelnikų, Švenšionių apskr.

Kalvaitis, Augustas, gyvenęs Anglijoje, o 1949 metais išvykęs Amerikon.

Konrad, Heinrich, kilęs iš Lietuvos, gyvenęs Agate St., Philadelphia, Pa.

Norkevičius, Leonas, sūnus Juozo ir Aleksandro Pociūtės-Pocevičiūtės Norkevičių, prašo atsiliepti giminės.

Pruzinskienė, Agota. Selvenis, Antanas, iš Viduklės, Raseinių apskr., gyvenęs Scranton ir Harrisburg, Pa. — prašomi atsiliepti jo giminės ar žinantieji apie juos.

Šimkevičius, Gvidonas. Škadauskienė-Okaitė, Anė. Stankevičius, Vladas, iš Ginchionių k., Seirijų val. Starkis, Jonas.

Tumasonis, Antanas, iš Noragėlių k., Seirijų val. Vaicius, iš Obelyno k., Kražių v., Raseinių apskr.

Valantinas, Antanas ir jo sūnus Vaclovas.

Virbaliene - Bleizgiūtė, Kazimiera, iš Leipalingio.

Viršila, Antanas ir Konstantas, iš Kazokiškių par., Žaslių v., Trakų apskr.

Zagreckaitė, Ona. Zagreckas, keli broliai, kilę

530 lietuvių džiovininkų trem-

tyje nori gyventi — padėk jiems

savo auka.

nao šiaulių.

Žinys, keli broliai, iš Svetelių k., Musninkų v., Ukmergės apskr. Žukauskas, Romualdas ir Silvestras, iš Kazokiškių par., Žaslių v., Trakų apskr.

Jieškomieji ar apie juos turintieji bet kurių žinių prašomi atsiliepti Lietuvos Generaliniam Konsului šiuo adresu:

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

PADĖKIT CLEVELANDĄ PARUOŠTI DIDESNEI PRAMONEI... DAUGIAU DARBŲ

Balsuokit **UŽ** šiuos svarbius reikalus

Balsavimai andradienį, lapkričio 8 d.

X UŽ \$8,000,000 Clevelando uosto bonų

Reikia uostą paruošti žymiai didesniai pajėgumui.

X UŽ \$10,000,000 apskrities kelių bonų

Tai dėl naujų kelių pravedimo, ir pervažiavimų ir susikirtimų pagerinimo.

X UŽ \$150,000,000 Ohio Bond Issue

Tai visuomeniniams ir mokslo pastatams.

X UŽ Ohio konstitucijos teisės papildymą

Duoti teisėjams teisę gauti algų pakėlimą ar sumažinimą.

THE CLEVELAND CHAMBER OF COMMERCE

Igno Končiaus albumas

"Medžio Drožiniai Gimtajam Kraštui Atsiminti"

kalba į savo tautiečius ne žodžiais, bet drožiniais. 223 puslapiai. Daugiau 100 nuotraukų. Kieti viršai. Kaina \$5.00

Gaunama pas knygų platintojus ir pas leidėją: L. J. Končius, 76 Westglow St., Boston 22, Mass.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Berniukų ir jaunų vyrų

Sanforizuotos Chino Twill

Peg Kelnės

by 5-Brothers!

Normaliai 4.50 vertės

3.44

Daugiausia susitraukia 1%

• Juodos

• Pilkos

• Kaki

Stiprios Sanforized Chino Twill Pegged kelnės visiems jauniems vyrams! Ir motinai jos patiks dėl to, kad jos yra lengvai išplaunamos ir yra gerai nudažytos ir paruoštos. Padarytos su susiaurytais galais, dviem užpakaliniais kišenais, ir puikiai pasiūtos, su užtraukimu. Dydziai nuo 26 iki 36.

Pašto ir telefono užsakymai priimami. Šaukite CHerry 1-3000

The May Co.'s Basement Boys' Clothing Department

IŠRINK

TEISĖJU

ANTHONY A. RUTKOWSKI

I

Municipal Court Clevelande

TERMINUI, KURIS PRASIDĖS
sausio mėn. 4 d., 1956 metais.

Teisėju Anthony A. Rutkowski yra buvęs
1946 metais, gubernatoriaus Frank Lausche
paskirtas.

JIS BUVO ASSISTANT COUNTY PROSECUTOR
10 METŲ.

Ką davė Lietuvai 1905m.

JONAS MISKINIS

Žlugus Lietuvos-Lenkijos valstybei, bendri su lenkais politikos reikalai mažiau beviliojo lietuvių, jie ėmė labiau rūpintis savo tautiniais reikalais. Apimrusioji lietuviškoji kalba pradėjo leisti naujas atžalas. Pirmiausia tautinis atgijimas prasidėjo žemaitijoje, kur nuo senovės labiau branginta gimtoji kalba, kur valstiečiai turėjo daugiau laisvės, kur bajorai nebuvo taip nutolę nuo valstiečių, kaip Aukštaitijoje. Žinom, kad 19 šimtmečio pradžioje susidarė žemaitijos tarp bajorų būrelis vyrai, pasitačiusių sau aukštą tikslą gaivinti savo tėvų kalbą, paremti savo garbingą praeitį, rinkti žymesnius tautos kūrinius ir t.t.

Pirmas to kilnaus darbo pionierius buvo žemaičių vyskupas A. Giedraitis, kuris pats rašė lietuviškai ir kitus ragino rašyti. Jam tam kilniame darbe padėjo patriotai bajorai ir kunigai. Vėliau juos pasekė vyskupas Motiejus Valančius ir Simonas Daukantas. Valančius rašė liaudžiai pritaikintą knygą, steigė slapstas parapijines mokyklas ir aktyviai platino blaivybę. Simonas Daukantas tyrinėjo Lietuvos praeitį, parašė keletą knygų iš Lietuvos istorijos, kuriose stengėsi iškelti garbingus lietuvių tautos darbus.

Lietuviškos spaudos uždraudimas Rusijos ribose sutrukdė lietuvių tautinį kilmą, bet vis vien visai jo nesustabdė.

Rusams karą su Japonais pralaimėjus, Rusijoje kilo 1905 metais revoliucija, arba kitaip tariant sukilimas prieš netikusią caro valdžią. Tas sukilimas greit pasireiškė ir Lietuvoje.

Inteligentai, valstiečiai, darbininkai ėmė reikalauti geresnio gyvenimo ir jų dirbamosios žemės, pavergtosios tautos — teisės pačioms tvarkyti savo gyvenimą.

Kai kurios lietuviškos srovės grupės ir šiaip paskiri žmonės ėmė kovoti su caro policija. Visam krašte kilo sumišimas ir didelis bruzdėjimas. Kaimuose atsirado lietuviškai spausdintų lapelių, kuriais buvo reginami valstiečiai sukilti prieš caro valdžią ir tuojau iš Lietuvos krašto vyti visus burliokus laukan. Tai, 1905 metais lietuvių atstatė iš mokyklų visus rusus mokytojus, ir caro vyriausybė turėjo pripažinti lietuviškąją kalbą teisės mokykloje, ir praplatino jos vartojimą pradinėse ir vidurinėse mokyklose. Daug kur, ypač Suvalkijoje, visi mokytojai ir valsčių raštininkai buvo atstatyti, nes nemokėjo lietuviškos kalbos, ir žmonės su jais negalėjo susikalbėti. Caro valdžia sumišo ir nebežinojo kas daryti. Lietuvoj gyvenimas pasidarė šiek tiek laisvesnis.

1905 metais gruodžio 5-6 d.

buvo sušauktas Vilniuje didysis Vilniaus seimas. Suvažiavo iš viso Lietuvos krašto 2000 atstovų. Atstovai vieningu nutarimu pareikalavo iš caro vyriausybės Lietuvai autonomijos t. y., savi valdos Lietuvai su seimu Vilniuje; 2) kad mokslo mokyklose būtų mokoma gimtąja kalba pačių žmonių rinktyjų mokytojų ir 3) kad valsčių raštinėse taip pat būtų vertojama lietuvių kalba.

Sugrįžusieji atstovai savo nutarimą paskleidė po visą Lietuvos kraštą, kuris buvo valstiečių labai entuziastiškai sutiktas.

Tačiau caro valdžiai greit pasisekė nuslopinti sukilimą, tat ir Lietuvoj ta neva gauta laisvė vėl buvo suvaržyta, bet lietuvių vis vien nesiliovė ir darbavosi savo tautinei kultūrai kelti. Leido lietuviškus laikraščius, įsteigė daug draugijų lietuviškomis knygoms leisti.

Lietuviai sukilėliai labai buvo persekiojami, žudomi ir tremiami Sibiran. Vadinas, vieni buvo ištremti, kiti sukišti į kalėjimus. Apdairiesiems pavyko pabėgti į Ameriką. Taigi, spaudos ir žodžio laisvė vėl smarkiai buvo suvaržyta. Į mokyklas vėl buvo skiriami nemoką vietos kalbos rusai mokytojai. Bet visiškai užgniauzti visuomeninio, kultūrinio ir tautinio gyvenimo caro valdžia jau neapėjė. Jis plito, šakojosi ir giliai leido šaknis lietuvių tautos atžalyne.

Anuomet tūkstančiai laisvės kovotojų kentėjo ir daugelis žuvo už tautos skaidriąją ateitį, kurie negailėjo nei vargo, nei savo jaunystės, nei savo gyvybės, kad tik Lietuva iš mirusiųjų prisikeltų. O gausingoji pasišventėlių knygnešij minia, nebijojo Sibiro ir kalėjimo, ryžtingai skleidė raštą po visus Lietuvos kaimus. Jų aukos nenuėjo veltui. Lietuva tapo laisva ir nepriklausoma valstybė, kuri buvo gražiausias žiedais pražydusi. Tačiau tas pats maskolius „bolševikinėmis plūksnomis pasipuošęs, vėl Lietuvai sunkią vergiją užkrovė. Lietuvių tauta gajį ir atspari. Ji ir sunkiausioje priespaudoje vykdė laisvės idealą, kad Lietuva prisikeltų ir būtų laisva!

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivino. Ko visada reikalauja apdraudimo kompanijos pirm, ne už išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 252

VASARIO 16 GIMNAZIJOS KURATORIJOS PAREIŠKIMAS

Savo posėdy spalio 20 d. Vasario 16 Gimnazijos Kuratorija apsvaistė eilę su gimnazija ir jos mokinių abklėjimu susijusių klausimų.

Ypatinę dėmesį Kuratorija atkreipė į kai kur spaudoje pareikštas nuomones dėl tariamų gimnazijos vidaus nesugyvenimų. Kuratorija nuodugniai ištyrė reikalą ir apklausinėjo įvairius suinteresuotus asmenis.

Kuratorija priėjo išvados, kad praityje yra buvę gimnazijoje nepageidaujamų reiškinių, inspirotų iš šalies, bet jie yra dabar pašalinti.

Kuratorija įsitikino, kad dabar gimnazijoje nėra nesklaidumų ar nesugyvenimo mokinių ar mokytojų tarpe tarp katalikų ir evangelikų ir nepastebima, kad gimnazijoje veikty kokie partiniai būreliai.

Kuratorija pavedė gimnazijos vadovbei daboti, kad ir ateity būtų išlaikyta visiška lygybė abiejų konfesijų atžvilgiu ir jokių būdu neleisti į gimnaziją jokių partinių ar politinių įtakų.

Vasario 16-tos Gimnazija turi būti lietuviška mokslo ir auklėjimo įstaiga ir Kuratorija yra įsitikinusi, kad ji tokia ir išliks, jei viso pasaulio lietuvių ją kaip moraliai taip materialiai parems.

Vasario 16-tos Gimnazijos Kuratorija

M. Bajorinas — Europos PLB atstovas,
T. Alf. Bernatonis — Lietuvių Katalikų Misijos Direktorius,
E. Simonaitis — Vokietijos L. B-nės Krašto V-bos atstovas,
Pr. Zundė — PLB Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininkas,
Dr. V. Literskis — Gimnazijos Direktorius,
Kun. P. Šimukėnas — Evangelikų Bažnyčios atstovas,
Dr. A. Damijonaitis — Tėvų Komiteto atstovas.

KLAIDINGU ADRESU

Ponas K. Žukas "Dirvos" Nr. 43. savo "žodyje mūsų studentijai" su priekaištu pasisako, kad nematęs studentų masės protesto demonstracijoje, kuri buvo surengta prieš "plačiosios tėvynės žurnalistus". Labai gaila, kad tenai teko man pačiam būti ir matyti daugiau kaip 50% visų Clevelando skyriui priklausančių studentų. Pasigedau ir aš, — bet visuomenės. Jei jau taip kukliai skaitysim, kad Clevelande gyvena vien tremtinių apie 1500 tai lygioje proporcijoje su studentija protesto parade turėjo būti apie 750 asmenų. Tačiau, manau, abu sutiksime, kad toli gražu daug trūko iki to skaičiaus. Kur jie? Klausimas man kaip ir p. Žukui.

Studentai savo dalį atliko. Jau vien tik spaudos dėmesio atkreipimas, kokie svečiai atvyksta, ir sugestijos amerikiečių žurnalistams kas klausina svečių, yra nemažas prisidėjimas prie protesto, ypač kad tai buvo panaudota spaudos konferencijoje. Į klausimą, kodėl niekas laisvai negali lankyti Pabaltijo kraštus, buvo svečių atsakyta melu, kad tenai galima lankytis ir tai esą daroma.

Jei p. Žukas klausytų, kur yra mūsų jaunimo masės, tada ir aš prisidėčiau prie šio klausimo, nes studentija yra tik maža dalelė viso Clevelande gyvenančio jaunimo.

Pr. Joga

D O W D

FOR A DEAL

ON AN

OLDSMOBILE

2900 MAYFIELD

WELLAND

PASKAITA IR PASILINKSMINIMAS

Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos Wellando skyriaus iniciatyva šių metų lapkričio mėn. 12 d., 6 val. po pietų, St. Catharinoje, slovakių salėje, prie Welland ir Page gatvių sankryžos, ruošiamą VIESĄ PASKAITĄ, "KUO GALIME PRISIDĖTI PRIE LIETUVOS BYLOS GYNIMO". Paskaitų skaitys niu-jorkietis Vincas Rastenis.

Kadangi ši paskaita yra aktualiaisiais mūsų brangios Tėvynės klausimais, maloniai kviečiame visus Niagaros Pusiasalio lietuvių kuoskaitlingiausiai atsilankyti. Tikimės susilaukti nemažai svečių iš Toronto, Hamiltono, Rochesterio ir kitur.

Po paskaitos toje pačioje salėje bus šaunus pasilinksminimas. Veiks turtingas skaniai pagamintų valgių bufetas, o troškulo nuraminimui bus gėrimų. Ten pat bus ir turtinga loterija, kur kiekvienas galės išbandyti savo laimę. Šokioms gros linksma muzika iki 12 val. nakties. Laukiame visų ir iš visur.

KLTS Wellando Skyrius

DETROIT

REZOLIUCIJA NAMŲ REIKALU

Spalio mėn. 23 d. Hispano Unidos namuose, Detroito Lietuvių Namams statyti komitetas buvo sušaukęs visų Detroito lietuvių organizacijų pirmininkų arba jų atstovų bei pavienius asmenų, kurie domisi šių namų statyba, susirinkimą. Susirinkime dalyvavo 28 asmenys.

Daugumas iš jų pareiškė savo nuomones Detroito Lietuvių Namų reikalu. Visi vieningai pritarė šių namų reikalingumui, visi stengėsi pabrėžti, kad tie namai turi būti ne vienos kurios grupės ar organizacijos, bet visų bendras reikalas. Tą bendrumą daugiau užakcentuojant, nutarta dabartinį Namams Statyti komitetą praplėsti, įtraukiant tų organizacijų ar grupių narius, kurių atstovų komitete dar nėra.

Taipgi susirinkimas, dar daugiau pabrėždamas reikalo bendrumą ir aktualumą, priėmė šią

rezoliuciją.

Mes susirinkusieji Detroito Lietuvių Namams Statyti Komiteto sušauktame pasitarime, įvykusiame 1955 m. spalio mėn. 23 d. Hispanos Unidos Namuose, kuriame dalyvavo dauguma Detroito lietuvių organizacijų pirmininkai arba jų atstovai bei kiti visuomenės veikėjai, priėmė išvados,

1) kad Detroito Lietuvių Namai yra mums būtinai reikalingi tiek lietuviškam organizacijai, tiek visuomeniniam gyvenimui palaikyti,

2) kad Detroito Lietuvių Namai žymiai padės —

a) palaikyti lietuvių, b) kultūriniai veiklai, c) organizaciniai veiklai, d) Lietuvos išlaisvinimui, e) tarpusavio bendravimui,

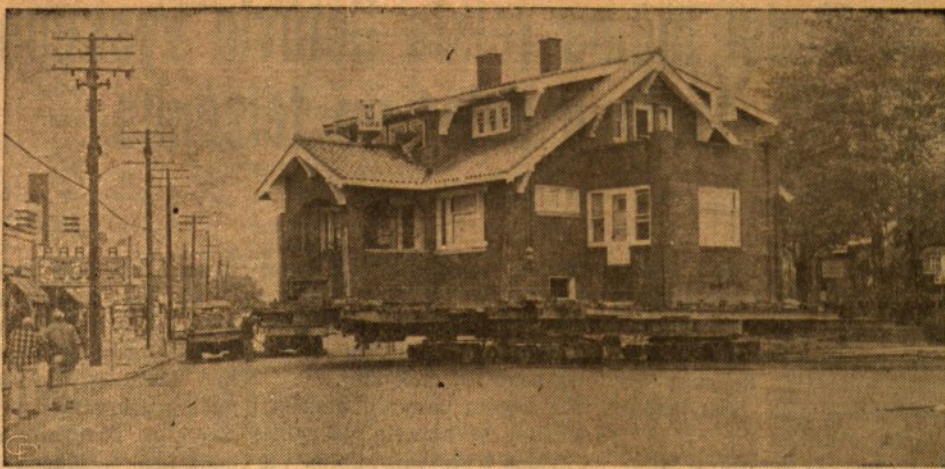
3) kad visi pritaria Detroito Lietuvių Namams Statyti Komiteto veiklai.

Todėl kviečiamos tiek visos Detroito lietuvių organizacijos, tiek jų nariai, tiek visi kiti Detroito gyveną lietuviai, kuriems dar nors kiek rūpi lietuviški reikalai, aktyviai įsijungti į Detroito Lietuvių Namų statybą perkant bei platinant akcijas arba savo darbu prisidedant prie šio gražaus tikslo įgyvendinimo.

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo

laukti nei metų, nei mėnesių pabaigos!

Medinis, 60 tonų svorio namas, Clevelando gatvėmis vežamas į naują vietą.

SUTIKTUVĖS

Spalio 26 d. New Yorko tautinės organizacijos Free Baltic House patalpose surengė sutiktuvės iš Europos sugrįžusiems Amerikos lietuvių tautiniams veikėjams. Pradžioje buvo oficiali dalis, kuriai vadovavo kap. V. Alksnins, rengėjų vardu tarė keletą pasveikinimo žodžių.

Pirmasis apie savo patirtus Europoje įspūdžius papasakojo ALTS pirmininkas dr. Stp. Biežis. Jis perskaitė jo paties ir kitų dviejų su juo keliavusių — J. Bačiūno ir A. S. Trečioko vardų pasirašytą nuomonę dėl Diplomatinių Tarnybos ir Vliko santykių. Pirmininkas pabrėžė, kad tai esanti grynai jų asmeniškai nuomonė, stengiantis padėti ieškant geresnių kelių į Lietuvos išlaisvinimą. (Tekstai skelbiamas atskirai).

Toliau dr. Biežis smulkiau sustojo ties aplankytomis valstybėmis ir jose esančiais lietuviams, pabrėždamas, kad visur dirbama Lietuvos labui kiek išgalės leidžia.

A. S. Trečiokas, J. Bačiūnas, O. Biežienė, Jieva Trečiokienė ir Iz. Dilienė papasakojo apie lietuvių organizacijų veiklą, apie lietuvių gyvenimo sąlygas, visi ragindami nepamiršti Europoje esančiųjų. Pabaigai J. Bačiūnui pasiūlius, sutiktuvėse dalyvau-

sieji, savo tarpe parinko aukų Vasario 16 gimnazijai. Sutiktuvėse dalyvavo ir ponis Bačiūnė, taipgi ekskursijoje dalyvavusi, bet ji nekalbėjo. ALTS 1 skyriaus garbės pirmininkui J. Ginkui, kuris dėl nesveikatos negalėjo sutiktuvėse dalyvauti, susirinkusieji nutarė pasiųsti sveikinimą. Pabaigoje pasivai-

šinta. Sutiktuvėse dalyvavo ir Liet. Gen. Konsulas New Yorke J. Budrys su vicekonsulais, Laisvosios Lietuvos Komiteto pirm. V. Sidzikauskas ir kt.

Ar jau aukojai tremtiniam šio vajuus metu?

KONFIDENCIALIAI

Mes rizikuosim!

Nieks nežino naujų kainų, bet jūs galite padaryti

gerą susitarimą dėl

56 M. OLDSMOBILIO

su **MICHAEL**

Ateikit ir pamatykit mus — DABAR

Lietuvis Alex Kunevičius jums padės

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

vienoj vietoj visa generacija

10640 St. Clair Ave.

MU 1-7000

4. PROPOSED LAW

To increase unemployment compensation benefits

YES	Balsuokite NE prieš Bendarbių Pašalpos Pakėlimą Lapkričio 8, nes —
X NO	• Ohio legislatura 6 savaites tarsi dėl šio fantastiško įstatymo ir ji atmetė. Pakėlus laimės laikini darbininkai, o pastovūs mokės.
Cuyahoga County Division OHIO INFORMATION COMMITTEE, INC. 604 Hanna Bldg., Paul Brokaw, Sec'y	

UŽ GERESNIUS — SAUGESNIUS KELIUS ir PLENTUS

Balsuokite **X** UZ County Highway Bond Issue

- PANAIKINKITE NESAUGIUS PERVAŽIAVIMUS.
- DUOKITE NAUJĄ KELIĄ PER APSKRITĮ.
- PARUOŠKITE DIDELĮ FONDA DĖL NAUJŲ KELIŲ.
- PANAIKINKITE JUDEJIMO SUSIGRŪDIMUS PER VISĄ APSKRITĮ.

Duokite GERESNĮ, SAUGESNĮ keliavimą

Balsavimai Antradienį, Lapkričio 8, 1955

County Highway Bond Issue Committee,
CURTIS LEE SMITH, Chairman.

Susipažinimas su geriausiu žinovu šiaurės Ohio

Charlie Lieb išklausė 12,000 žmonių per metus — ir todėl jūs gaunate geresnį patarnavimą iš Illuminating Company.

Mr. Lieb yra bendrovės tyrinėjimo vadovbės narys. Jis gali užėti pas jus bet kurią dieną. Jis paklaus jūsų kelių klausimų. Pavyzdžiui, "kaip jūs manot, kuo mes galim pagerinti savo patarnavimą? Ir tada jis leis jums kalbėti.

Mr. Lieb ir jo bendradarbiai beldžiasi į duris

po šiaurės Ohio dėl to, kad mes norim žinot, kaip jums geriau pasitarnauti. Ir mes esam pasiruošę įvykdyti jūsų pasiūlymus. Daug Illuminating Co. patarnavimų buvo originalūs pasiūlymai mūsų klientų. Ir kas metai vis daugiau yra jų įvedama.

Pasikalbėjimai su klientais yra tik vienas būdas, bet jis yra svarbus, duoti jums geresnį ir geresnį elektros patarnavimą.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

Clevelande ir apylinkėse

GRAŽI ŠVENTĖ

Bendruomenės apylinkės valdyba atliko gražų darbą — į nuosirdžios bičiulystės vakarą sukvietė vyresniosios kartos veikėjus jiems pasakyti apie už tuos darbus, kurie padėjo išlaikyti lietuvių, atkovoti Lietuvai leivę ir ją visokeriopai remti.

Lietuvių salėn spalio 29 d. susirinko apie pustučio šimto pagerbiamųjų ir jų pagerbėjų. Susėdus prie valgių stalų Bendruomenės vald. pirmininkas St. Barzdukas pasveikino atsiliepusius į kvietimus. Sugiedojus Tautos himną, mažoji aktorė Gatautytė padėklamavo mirusiųjų garbei specialų eilėraštį.

Apie Clevelando lietuvių veiklą kalbėjo Aldona Augustinavičienė. ALTO vardu dalyvius pasveikino J. Salasevičius, BALFO vardu S. Laniauskas. Lietuviškosios spaudos vardu padėką pareiškė Balys Gaidžiūnas.

St. Barzdukas perskaitė eilę atsiųstų sveikinimų. Kalbose ir sveikinimuose buvo išskirti vyresniosios kartos atlikti darbai, kurie daro garbę visiems lietuviams. Po to, iš vyresniųjų žodį tarė K. S. Karpis, P. J. Žiūrys ir Florijonas Saukevičius. K. S. Karpis priminė Clevelando lietuvių jautrų prisidėjimą prie visų kvietimų padėti lietuviams ir Lietuvai. P. J. Žiūrys kelė mintį, kad nebūtų pakartota tai pati klaida, kuri įvykusi, kad priaugantis jaunimas nenutautų. Fl. Saukevičius pasigedo, kad dalis naujakurių nieku nesidomi ir mažai lankosi į parenčius.

Po kalbų, aktoriui Petriui Maželiui vadovaujant, buvo meninė programa. Į sceną, po eilės metų nesirodymo, vėl atėjo J. Alekna su dukterim, Galdikienė, A. Zdanis, J. Salasevičienė. Jie, pianu palydint p. Jankauskaite ir p. Luizaitę, padainavo kadais dainuotų dainų. Jos dalyvius nuiteikė širdingai ne dainavimo aukštybėmis, bet nuoširdumu. Užtat ir nepasigailėta paploti.

Lituanistinės mokyklos "Grandinėlės" šokėjai, vadovaujami L. Sagio, savo programą pradėjo Stasaitės deklamacija. Septiniams akordeonistams grojant buvo pašokta Blezdingėlė ir Ragučiai. Šiltai scenon sukurti, šiltai jie buvo ir išlydėti.

Didžiąją visos programos dalį atliko jos vadovas akt. Petras Maželis. Juoku, daina, muzika jis mokojo dalyvius užimti ir gerai nuteikti. Tas taip pat daug prisidėjo prie šiltos aplinkumos sukūrimo.

Baigiantis meninei programai į sceną buvo iškviesti visi jos dalyviai, padėkota ir pakviesta visur ir visada drauge būti, drauge dirbti. Šventė baigta Amerikos himnu.

Dar ilgai, oficialiai pagerbimo programai pasibaigus, dalyviai šnekučiavosi, dalinosi įspūdžiais, ieškojo kelių, kaip dar labiau pagyventi Clevelando lietuvių veiklą.

Korp! Neo-Lithuania 33 m. sukakties minėjimas

ir pobūvis, kuris įvyks šį šeštadienį, lapkričio 5 d., Colonial Gardens salėje, 1960 E. 79, sušaukia gausaus Clevelando visuomenės susidomėjimo.

Šiomet pobūvis bus pajavirintas baletu programa.

Lankysis Dr. S. Biežis

Grįžęs iš Europos, daug kur lankęsis, pasimatęs su žymiais lietuvių veikėjais, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro pirmininkas Dr. Steponas Biežis atvyks į Clevelandą padaryti platų pranešimą Lietuvių salėje. Plačiau apie tai bus kitaime Dirvos numeryje.

Sofija Smetonienė

eilę metų gyvenusi Clevelande, išsikėlė į Washingtoną, D. C. Išsikeldama, dėl visokių reikalų, su daug kuo nespėjo atsisveikinti, todėl per šį laikraštį siunčiu geriausių atsisveikinimo žodžių, prašo jos neužmiršti ir prie progos parašyti. Jos dabartinis adresas: 2042 Fort Davis St., S. E., Apt. 201, Washington, D. C.

Dovana Grandinėlei

Po paskutinio pasirodymo Dirvos 40 metų minėjimo iškilnėse, tautinių šokių "Grandinėle" sušilaukė gražių atsiliepių ir nuoširdaus pritarimo iš Clevelando visuomenės.

Pats gražiausias mostas buvo padarytas ponios Tallat-Kelpšienės. Jinai padovanojo grupei labai vertingus, dar iš Lietuvos atvežtus, gintaro karolių. Dovana lydydo šie šilti žodžiai:

"Man tie karoliai yra brangus atminimas, bet aš taip buvau sujaudinta mergaičių gražaus šokimo, kad aš irgi noriu kuom nors prisidėti prie jų darbo. Aš galvoju, kad šie karoliai, puošdami mergaičių kaklą padarys daugiau naudos, negu gulėdami pas mane atminimų dėžutėje".

Šis ponios Tallat-Kelpšienės pareiškimas ir jai brangus atminimo atsisakymas, ne tik parodė jos asmens taurumą, bet sykiu davė daug moralios stiprinimo visai grupei. Ačiū Jums už domėjimąsi lietuvišku jaunimu.

Kariuomenės šventė

L. S. Ramovė Clevelando skyriaus valdyba praneša, kad šiais metais Lietuvos kariuomenės šventė įvyks lapkričio 23 d. 7 val. vakare Lietuvių svetainėje. Pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės įvyks lapkričio 20 d. 10 val. Sv. Jurgio bažnyčioje. Pamokslą sakys kun. Ivanauskas.

Visus Clevelando ir jo apylinkių lietuvius maloniai kviečiame dalyvauti pamaldose ir šventėje.

P. J. Žiūrys

ryšium su Maskvos redaktorių lankymusi Amerikoje, ir dėl Clevelande neįsileidimo lietuviškos spaudos atstovų į viešą spaudos konferenciją, per radiją angliskai pasakė kalbą ir išaiškino tos kelionės apgaulingą žalą lygiai pačiai Amerikai, lygiai dėl laisvės kovojančioms tautoms. Kalba susilaukusi plataus atgarsio.

J. Nasvytienė

spalio mėn. 26 d. turėjo širdies priepuolį. Gydytojo prižiūrima gydosai namuose. Ligonei linkime greitos sveikatos.

Solistė Juzė Krištolaitytė

šį šeštadienį, lapkričio mėn. 5 d., Kanados Lietuvių Bendruomenės kviečiama, išvyksta koncertuoti į Vinsorą, Kanadon.

Ramovės susirinkimas

L. S. Ramovės Clevelando skyriaus narių visuotinis susirinkimas įvyks lapkričio 13 d. 11:30 val. Lietuvių svetainėje, žemutinėje salėje.

Susirinkime bus paskelbti svarbūs Centro Valdybos nutarimai. Viesiems nariams dalyvavimas privalomas.

Giedrės Vėlyvytės ir Algirdo Kijausko

sutuoktuvės įvyksta lapkričio mėn. 5 d. 10 v. 30 min. Sv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Vaisės Kroatų salėje 6 val.

Patark ir kaimynai, kad prenumeruotų DIRVĄ

Pratęsiama Balfo rinkliava

Balfo pinigine rinkliava pratęsiama ligi lapkričio mėn. 13 dienos. Daugelis gyventojų yra pakeitę gyvenamąsias vietas ir nelengva juos surasti. Kitų adresu iš viso nepavyko sužinoti.

Mielas tautietie, jei aukų rinkėjas neaplinkys tavęs, nepagalvok, kad tavo auka buvo nereikalinga ar nenorima. Pasiųstą ją įteikti pats. Auką priima "Dirva" ir Spaudos Kioskas. Taip pat jas galite įteikti Balfo skyrių pirmininkams: J. Virbaliui, Vl. Čyviui ar V. Amšiejui. Jei tai būtų jums patogiau — paskambinkite vienam iš jų, ir jie pasiųs pas jus aukų rinkėją.

Aukų rinkėjai prašomi atsisakyti ligi lapkričio mėn. 14 d.

Bendruomenės parengimų kalendorių

yra įregistruota: lapkričio 5 d. 6:30 val. iškilmingas Neo Lithuanijos korporacijos 33 metų sukakties minėjimas Colonial Gardens salėje (1960 E. 79 St.); lapkričio 13 d. 11:30 val. lietuvių salėje moksleivių ateitininkų rengiamas M. Pečkauskaitės-Satrijos Raganos mirties 25 m. sukakties minėjimas; lapkričio 25-26 Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas kroatų salėje, 6314 St. Clair Ave.; lapkričio 23 d. lietuvių salėje Ramovės skyriaus rengiamas Lietuvos kariuomenės minėjimas; gruodžio 4 d. lietuvių salėje Alto skyriaus rengiamas Lietuvos Steigiamojo Seimo 35 metų sukakties minėjimas; gruodžio 31 d. Lietuvių Studentų Sąjungos skyriaus rengiamas Naujųjų Metų sutikimas; 1956 m. sausio 7 d. vakare lietuvių salėje Alto skyriaus tradicinis vakaras (statomas "Glušas"); sausio 21 d. vakare lietuvių salėje skautų Pilėnų tunto rengiamas jaunimo linksmavakaris.

Gražus artimo meilės pavyzdys

Agota ir Leonas Novickai, visada jautrūs lietuviškiems reikalams, per Balfą paukojo 50 dolerių Europoje vargstantiems lietuviams šelpti.

Kandidatuoja

Mirus vienam iš Clevelando miesto teisėjų, į jo vietą šiuose rinkimuose (lapkričio 8 d.) žada kandidatuoti advokatas V. J. Pugh.

Išnuomojamas kambarys

merginai ar moteriai. 5 kambarių bute gyvena tik viena moteris.

Telef.: EN 1-2910

Saukti 5 val. p. pietų.

JUMS GERI NAMAI

Eddy Rd. — St. Clair didelis vienos šeimos plytų namas Centralinis gaso šildymas. Du plytų garažai. Didelis sklypas. E. 124 — St. Clair 2 šeimų, po 5 kamb., didelis sklypas, 6 garažai.

RAY NAUSNERIS,
Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
7015 Wade Park Ave.
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobiliui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į J. S. AUTO SERVICE

Invalidų šalpos mėnesiai

L. S. Ramovė Clevelando skyriaus valdyba skelbia lapkričio ir gruodžio mėnesius laisvės kovų invalidų šalpos mėnesiais ir visą lietuvių bendruomenę kviečia aktyviai dalyvauti šalpoje. Už jūsų aukas Laisvės kovų invalidų ir skyriaus vardu iš anksto dėkojame.

Skyriaus Valdyba

Gali būti liudytojais

Naujieji lietuviai, kurie dabar tampa Amerikos piliečiais, gali būti liudytojais kitiems savo pažįstamiems, draugams ir giminėms, tuoj kaip tik gauna pilną pilietybės sertifikatą. Šį sertifikatą visada reikia nusiųsti.

Reikalavimai yra: pažinti tą asmenį penkis metus arba daugiau; artimai santykiauti, matantis nors porą kartų į mėnesį; žinoti ar buvo užsienyje (Kanadoje, kt.) bent kada tų penkių metų laikotarpyje. Svarbiausi liudytojams klausimai: Ar prašęs pilietybės yra tinkamas būti piliečiu; ar nebuvo komunistas; ar šiaip doras asmuo. Atsakymuose negali būti: "Nežinau", nes tokiu atveju netinki būti liudytoju.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinantieji gėrimai. Vynai ir šampainai, vietiniai ir užsieniniai. Parengiama vestuvėms, baldams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvę dabar tvarko lietuvis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

DAZO IR POPIERIUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas

Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.
7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3844 (52)

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitiems reikalams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct.

Gaunami money orders (galioja ir užsienyje)

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra
1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Baldus, šaldytuvus, televizijos aparatus, laikrodžius, įrankius, žaislus ir beveik visus kitus buto ir asmens reikmenis galima pirkti iš urmo sandėlių pigiau negu išpardavime tarpininkaujant

BALTIC Supply Company

"Baltic" atstovas Br. Snarskis priiminėja interesantus "Dirvos" namuose trečiadieniais. Dėl informacijų ir priėmimo laiko skambinti tel. KE 1-0210.

KREIPKITĖS Į MUS — GAUSIT GERIAUSĮ PATARNAVIMĄ

BILL SCHLEKIE PLUMBING CO.

Vincas Šlekys

ELEKTRINIS SURŲ IŠVALYMAS
VARINIŲ VANDENS VAMZDŽIŲ PRAVEDIMAS
SW 1-0327 VU 3-5063

2 ŠEIMŲ NAMAS

Lake Shore Blvd. — E. 185 St. rajone. 6 ir 5 kamb. Labai gražus, plytų ir medžio, didelis sklypas — 90x200 pėdų.

Kovac Realty
9608 E. 185 St.
KE 1-5030

GERAS DVIEJŲ ŠEIMŲ NAMAS

E. 71, į šiaurę nuo Superior, Sv. Jurgio parapijos rajone. 6 ir 5 kambariai, gaso šildymas, dvigubi porčiai, geros grindys, plytų garažai. Kaina prieinama. Frank Gosky, pardavėjas
CHIMES REALTY
EN 1-5437, vakarais šaukti UT 1-0323

LIETUVAIČIŲ MOTERŲ KIRPYKLOJ

Speciali pusmetinių nuolaida antradieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais — po \$6.50.

TERRACE BEAUTY SOLON

1161 East 71 St.
UT 1-1641

Kai sergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tai nešaukti žinovą, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvytės, nelaimių, ugnies. automašinų apdrauda
Skambikite: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS,
agentas

BATŲ KRAUTUVĖ BATŲ TAISYMAS

Sav. J. Kamaitis

1389 E. 65 St.
East 65 and Wade Park
Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas mano krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes, sąžiningas ir garantuotas darbas priimanomomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus
Tel. HE 2-0683
1505 Addison Rd. (52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JŲSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

731 E. 185 ST. KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Visi lietuviai laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.

Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763
936 East 185 Street KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Keliaujant po Europą

A. S. TREČIOKAS

Iš Romos išvykome į Berną ir į Zuerichą. Dr. A. Gerutis buvo išvykęs į Londoną, todėl ilgesniame laikui buvo apsisotą Zueriche ir čia porą dienų praleidome su lietuviais: Paulaičiu, Vaitkevičium ir Thomais. Thoma yra šveicaras, vedęs lietuvaitę ir jau pramokęs lietuviškai kalbėti. Visur dalyvauja ir dirba su lietuviais. Jų pastangomis nemažai sukurta Vasario 16 d. Gimnazijai ir BALFo naudai padirbėta.

Iš Zuericho vykome tiesiai į Muencheną. Čia geležinkelio stotyje mus sutiko dr. kan. J. B. Končius, kun. Šarka, Laučkaitis ir Rugieniai. Sužinojome, kad visi trys p. Griniai serga ligoninėje, o ypatingai dr. Grinius sunkiai sirgęs sveiksta.

BALFo pirm. dr. Končius buvo parūpinęs visiems gerus kambarius labai patogiam viešbutyje. Oras, kaip ir kelionė, tarnavo mūsų naudai.

Ponai Laučkaitis mus pakvietė pas save ir supažindino su vietos lietuviais. Buvo tikrai malonus priėmimas. Dr. kan. Končius irgi buvo labai malonus, aprodė mums miestą, o čia tuo metu buvo bavariskai alaus šventė ir daug įvairių pramogų.

P. Laučkaitis pakvietus per Amerikos BALF kalbėjome į Lietuvą. Turėjome keletą pasitarimų savųjų tarpe, susipažinome su sanatorijose sergančiais ir BALFo šelpiniais, seneliais ir kitais, kurie dėl sveikatos trūkumų negalės pasinaudoti dabartinėmis imigracijos lengvatomis atvažiuoti į JAV. Tai tikrai apgailestautinas šių žmonių likimas.

V. Banaitis čia mums tarpininkavo, važinėjo ir supažindino su visomis įdomybėmis, aprodė Laisvos Europos dideles patalpas, kuriose dirba apie 1300 įvairių tautybių žmonių, ir jų tarpe keletas lietuvių su p. Banaičiu.

Taip pasitaikė, kad į Muencheną su reikalais buvo atvykęs Eltos redaktorius p. Pauliukonis, kuris vykdamas atgal į VLIKą buvo malonus mus palydėti.

Atvykus į Reutlingeną, geležinkelio stotyje mus sutiko savieji: Juozas Bataitis ir Tomas Šidiškis, VLIKo pirmininkas prel. M. Krupavičius, VT pirm. K. Žalkauskas su žmona ir kiti. Padarę trumpą vizitą VLIKui, turėjome pasitarimą savųjų tarpe, o vakare buvome VLIKo svečiais vakarieniauti viešbutyje (Park Hotel), kuriame mes buvome apsisotę ir kuris mums labai patiko savo geru patarnavimu.

Sekančią dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro, su trumpa pertrauka pietums, posėdžiavom su VLIKo vadovybe. Visi pasitarimai buvo p. Galiaus surašyti ir visi dalyviai gavo nuorašus. Pasinformuota plačiai ir visais rūpimais klausimais.

Spalio 7 d. ryte, su automašina, lydimi Bataičio, Šidiškio ir Drungos su žmona, išvykome aplankyti Vokietijos Bendruomenės vadovybės ir Vasario 16 d. gimnazijos. Bendruomenės pirmininkas Pr. Zundė mus maloniai sutiko, aprodė PLB VK patalpas ir palydėjo į Vasario 16 d. gimnaziją.

Gimnazijos direktorius dr. Li-

terskis visus labai maloniai sutiko, aprodė visas gimnazijos patalpas, davė paaiškinimus ir kadangi buvo pietų laikas, tai buvome pakviesti pietauti sykiu su visais gimnazistais.

Buvo penktadienis ir todėl maistas buvo: sriuba, žuvis, bulvės ir kompotas. Viskas buvo skaniai paruošta ir mes jautėmės gerai ir socialiai pavalgę. Reikia pastebėti, kad gimnazijos vadovybė nebuvo įspėta apie mūsų atvykimą. Todėl gavome kasdieninę tvarką paruoštą maistą, kuris buvo geras ir sveikas, lietuviškai skoniui tinkamas.

Po pietų paskubomis buvo sudaryta programa: tautiniai šokiai, deklamacijos ir užbaigta Lietuvos himnu. Gimnazijos patalpos ir gimnazistai, o ypatingai mergaitės, darė gero įspūdžio. Amerikiečiai turėtų Gimnazijos reikalą daugiau paremti. Patalpų atžvilgiu yra didelė pažanga padaryta, palyginus kas buvo prieš dvejus metus. Bet dar yra daug darbų, kuriuos reikalinga padaryti, kad tinkamai būtų pataisytos patalpos iš lauko ir vidaus.

Iš čia vykom į BADEN-BADEN, Vokietijos sveikatos miestą, o ypatingai čia yra viena iš brangiųjų garsių pinigų lošimų vietų. Čia pernakvojė vieną naktį ir ryte atsiveikinę su palydovais: Bataičiu, Šidiškiu ir Drungą, kurie mus palydėjo į geležinkelio stotį, tiesiai į Paryžių.

Priėmę į geležinkelio stotį radome mus laukiančius: Vytautą Gedgaudą ir Joną Mažonį su žmona, kurie mus palydėjo į viešbutį. Tuomet laiku Paryžiuje buvo automobilių paroda ir su viešbučiais nepaprastai sunku. Apie tai mes dar būdami šveicarijoje sužinojom ir pasirūpinom iš anksto užsisakyti. Gavome kambarius, kokių būtime neėmė, jeigu būtume galėję gauti geresnius. Kadangi automobilių

paroda turėjo būti ir Londone nuo spalio 18 d., todėl pirmiausia rūpinomės gauti kambarius Londone.

Per tris dienas Paryžiuje daug ką pamatėme. Min. dr. S. Bačkis pakvietė pietums ir turėjome pasikalbėjimą mums rūpimais klausimais. Vėliau turėjome kitus pasitarimus įvairiais reikalais ir pasimatymus su lietuvišiais vienminčiais.

Vytautas Gedgaudas ir pp. Mažonai buvo labai malonūs mus supažindinant, palydint ir sudarant galimybes daugiau matyti. Ponia Bačkienė tarpininkavo mūsų žmonoms pamatyti Paryžių. Min. dr. S. Bačkis buvo malonus pribūti į mūsų viešbutį ir palinkėti laimingos kelionės. Nors ir trumpas laikas, bet buvo labai maloniai ir naudingai praleistas.

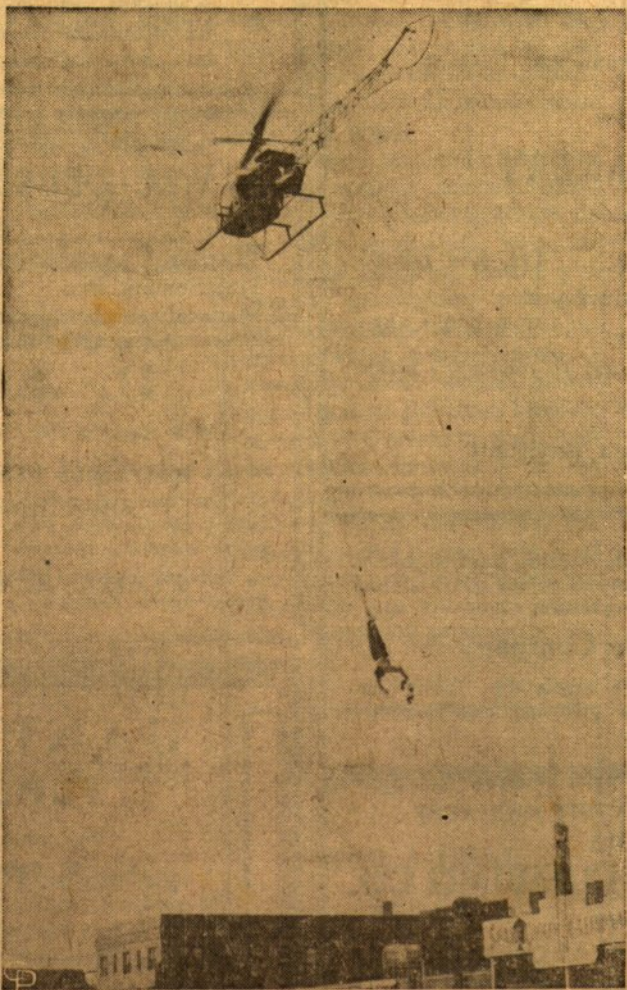
Priėmę į Londono stotį spalio 12 d. dieną labai nustebo, kad pirmas mus pastebėjo ir sutiko min. B. K. Balutis ir vėliau visą laiką mūsų buvimu rūpinosi. Pakvietė į atstovybę savo svečiais, o už poros dienų padarė platesnį susipažinimo vakarą, pakviesdamas į atstovybę žymesnius lietuvių, Estijos ir Latvijos atstovus (ministerius). Atėję prie Pasiuntinybės pastebėjome Lietuvos trispalvę, iškeltą prie Pasiuntinybės namo.

Vėliau sužinojome, kad min. B. K. Balutis dar nėra pilnai pasveikęs, ir kad šitas pasirodymas buvo pirmas po ilgos ir labai sunkios ligos.

L. T. A. S. AMBROSE SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių Tautiniam Akademiniam Sambūriams, esantiems Clevelande, New Yorke ir Chicagoje susitarus, 1955 m. lapkričio mėn. 5 ir 6 dienomis Clevelande, Colonial Garden salėje, 1960 E. 79 St., šaukiamas visų L.T.A. Sambūrių narių suvažiavimas:

- XI. 5 d. 1 val. po pietų darbo posėdis ir 8 val. vakare pobūvis pas Neolithuanus,
- XI. 6 d. 10 val. ryto pamaldos Naujosios parapijos

Akrobotas Johny Aladdin daro ir tokius špokus talkinant helikopterui....

Atomine energija taikai

Mūsų J. Tautų korespondentės S. Narkeliūnaitės pranešimas

Pereitos savaitės Jungtinių Tautų nutarimas dėl atominės energijos pradeda naują erą žmonijos istorijoje. Šitokios nuomonės buvo didžiulia JT delegatų, kai jie pabalsavo už dviejų dalių rezoliuciją.

Būdinga buvo ir tai, kad niekas nebalsavo prieš, o 23 balsavusių už ją tarpe buvo ir sovietai su savo satelitais.

Susilaikė nuo balsavimo šešios arabų valstybės, kurios betgi vėliau aiškino, kad tuo metu, kai ta rezoliucija komiteto bus pristatyta Generalinės Asamblėjos pilnatai patvirtinti, susilaiks ir jų paramos.

Tokiu būdu galima tikėtis, kad ta rezoliucija bus vienbalsiai priimta, surinkdama visus 59 balsus. Šešiasdešimties balsas priklausys Prancūzijai, bet anoji, dėl Alžyro klausimo įnešimo į darbotvarkę, supykusi spalio 1 d. iš Asamblėjos išėjo ir ligi šiolieji komiteto darbuose nedalyvauja. O arabai už šią rezoliuciją nebalsojo todėl, nes rezoliucijoje buvo kaikiurių Izraelio įnešimų papildymų. Jie aiškino, kad jie ramiai sažinė balsuos už ją Asamblėjoje, nes ji bus patiekta ne kurios

bažnyčioje ir po to a. a. prezidento A. Smetonos kapo aplankymas.

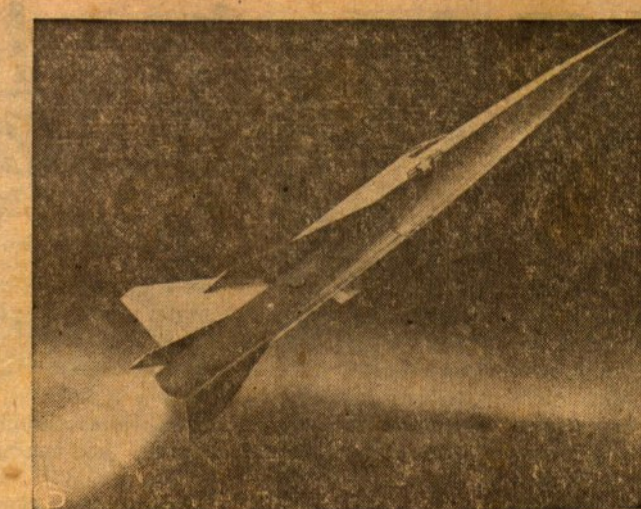
Iš suvažiavimų maloniai kviečiami ir kitose vietose gyvenantys lietuviai akademikai, kurie domisi LTA Sambūrio veikla.

nors pavienės valstybės, bet paties komiteto.

Atomine agentūra

Diskusijos dėl atominės energijos pirmajame, arba kaip jį tiksliau vadina, politiniame ir saugumo, komitete vyko visą spalio mėnesį. Buvo diskutuojamas JAV ir D. Britanijos pasiūlymas dėl tarptautinių konferencijų, stengiantis atomą panaudoti taikingiems tikslams, ir dėl tarptautinės atominės energijos agentūros sukūrimo. Ilgainiui visa eilė valstybių įnešė savo pasiūlymų taip, kad priimtoji rezoliucija žymiai skiriasi nuo savo pirminio teksto. Tačiau joje nieko pagrindinio nepakitėjo.

Trumpai tariant, komitetas rekomenduoja, kad Generalinė Asamblėja "su pasitenkinimu konstatuotų", jog jau padaryta žymi pažanga kuriant Atomine Agentūrą ir kad pakviestų vyriausybės kiek galima prisidėti prie tolimesnio darbo. Čia tenka visa eilė vadinamų specialinių agentūrų — Pasaulinė Sveikatos Organizacija, Pasaulinis Bankas, Tarpt. Darbo Biuras ir kt.

Taip atrodys ateities naikintuvai, kada jis lėks šešius kartus greičiau už garsą. Specialistai sako, kad tokie laikai jau netoli.

nustatyta tarptautinėje konferencijoje. Prie tų vėliau pakviestųjų priklausė Sovietų Sąjunga, Čekoslovakija, Brazilija ir Indija. Gi tarptautinėje konferencijoje dalyvauti bus pakviestos visos Jungtinių Tautų narės ir JT specialinių agentūrų narės, tuo būdu viso 84.

Pagal dabartinį statuto projektą ta Atomine Agentūra nebūtų Jungtinių Tautų rėmuose, bet ji veikėtų bendradarbiaudama su jomis taip, kaip jau veikia visa eilė vadinamų specialinių agentūrų — Pasaulinė Sveikatos Organizacija, Pasaulinis Bankas, Tarpt. Darbo Biuras ir kt.

Be veto teisės

Agentūros vyriausias organas būtų jos metinė konferencija, panaši į dabartinę JT Generalinės Asamblėjos sesiją. Agentūros direktoriai, kurių numatyta šešiolika, jų tarpe penkios didžiosios valstybės ir Kanada ir kiti likusieji renkami pagal geografinį pasiskirstymą, šiek tiek primena JT Saugumo Tarybą. Skiriasi tuo, kad visi nutarimai bus pravedami balsų dauguma, vadinasi, veto teisės nebus.

Kaip ateityje nutars, šiuo metu dar sunku pasakyti, bet atrodo, jog sovietų siūlymas, kad ta agentūra būtų Saugumo Tarybos žinioje ar bent jai darytų savo metinius pranešimus ar veikų JT ribose, pasisekimo nesulauks. Ir dabar komitete, kai buvo diskutuojama rezoliucija, sovietai savo tikslų siekė net trimis papildymais. Bet visi jie buvo atmesti, ir nežiūrint to, sovietai, kurie paprastai balsuoja prieš tokias rezoliucijas, kad jų papildymai atmetami, dabar balsavo už rezoliuciją.

Kiti du sovietų papildymai lietė tarptautinėje atominės energijos konferencijon ir ton agentūros kvietinių valstybių praplėtimą. Jei jie būtų buvę priimti, tai ir konfrencijoje ir agentūroje būtų galėjusi dalyvauti ir komunistinė Kinija bei sovietų satelitai.

Kai šios savaitės bėgyje Generalinė Asamblėja patvirtins tą politinio komiteto rezoliuciją, ir ji, be abejojimo, praeis vienbalsiai, ai artimiausias žingsnis, kurį

JT turės atlikti, bus reikalingas nustatyti tos agentūros santykius su JT. Gen. Sekretoriui bus pavesta tai iširti, susiriant su paskiromis vyriausybėmis. Ir po to bus šaukiama tarptautinė konferencija statuto galutiniam tekstui sudaryti ir jį priimti.

Čia tenka dar sustoti ties tos agentūros uždaviniais. Jos tikslas, kaip pabrėžiama, atominės energijos panaudojimas taikos reikalams. Taigi, pirmoje eilėje būtų tęsiamos studijos dėl tos energijos praktiško pritaikymo įvairiose gyvenimo šakose. Čia ypač daug laimėtų civilizacijoje atsilikusios šalys. Bet, kaip statuto projekte pabrėžiama, agentūros darbo planą būtų įtraukta visos pasaulis ir būtų rūpinamasi gyvenimo standarto pakėlimo visur.

Ike kvietė prieš 2 metus

Pereitos savaitės politinio komiteto rezoliucija, kaip amerikoniai sako, parodė žalią šviesą Atominei Agentūrai. Vadinasi, darbas prasidės praktiškai. Tačiau ta pačia proga norėtusi prisiminti, kad visa tos agentūros idėja JT prasidėjo visai neseniai, palyginus su kitų planų tempu. Tai buvo tą atmintiną 1953 metų gruodžio dieną, kai Prezidentas Eisenhoweris pasakė savo kalbą Jungtinėse Tautose, ką tik sugrįžęs iš Bermudų konferencijos. Tada jis pažadėjo Jungtinėms Tautoms JAV paramą, sprendžiant atominę dilemą. Jis pasiūlė Jungtinėms Tautoms tarptautiniu mastu pradėti atomo energijos pritaikymą taikingiems tikslams, kad ji, kuri ligi šiolie buvo žinoma tik kaip naikinti jėga, būtų paversta žmonijos gerovei kurti.

Sekančiais metais, 1954, taip pat gruodžio pradžioje, Generalinė Asamblėja vienbalsiai patvirtino rezoliuciją, kuri nutarė įsteigti Atomine Agentūrą ir šaukti tarptautinę atominę konferenciją. Ta konferencija įvyko pereiną vasarą Genevoje. O dabar pereitos savaitės rezoliucija, pripažindama tai konferencijai didelius nuopelnus, siūlo antrą tokią konferenciją šaukti dvejų trejų metų laikotarpyje.

Mieląjį bendramintį

Inž. JONĄ JURKŪNĄ,

jo brangiai motinai mirus, nuoširdžiai užjaučia

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdyba

Dr. S. Biežis, Dr. J. Bartkus,
Dr. B. Dirmeikis, Adv. A. Lapinskas

Kolegą

Inžinierių JONĄ JURKŪNĄ,

jo brangiai ir mieliai motinai mirus, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje

Mielam

Inž. JONUI JURKŪNUI,

šeimai ir giminėms, jo motinai mirus, užuojautą reiškia

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago Skyrius

A. L. T. S-gos Centro Valdybos Sekretoriui

Inž. JONUI JURKŪNUI,

dėl jo motinos mirties, reiškia nuoširdžią užuojautą

A. L. T. S-gos Detroito Skyrius

Kolegai

Inž. JONUI JURKŪNUI ir šeimai

jų brangiai mamytėi — uošvei Onai Jurkūnienei Lietuvoje mirus, gilią korporantišką užuojautą reiškia

Chicago Neolithuanai

A. A. ALBINAI AMBROSE mirus,

jos vyrui Juozui ir sūnams Kęstučiui ir Algirdui Ambrose, reiškia nuoširdžią užuojautą ir drauge liūdi

A. L. T. S-gos Detroito Skyrius

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams bilietus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidiniais, — išsimokėtina. Naujausi modeliai. Lietuviškas raidinys greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augščiau. V. BARTKUS. Adr.: 1031 Ansel Rd., Cleveland 3, Ohio. Telef.: UT 1-4014.